

Naar daar waar de zon opkomt

Een reisverslag

Naar daar waar de zon opkomt

© 2009 Bertus Ververs

Wat ik doe zal de wereld niet veranderen, maar misschien dat iemand er anders door gaat kijken. En heel misschien verandert zijn manier van leven wel een heel klein beetje. Dat zou al prachtig zijn!

Niets is zo leuk als een kijkje nemen in een wereld die je nog niet kent. Die anders is dan de jouwe. Ver weg of om de hoek, dat maakt eigenlijk niet zoveel uit. Het gaat om het even mogen gluren, om iets te mogen zien wat je nog niet kent of wat je niet verwachtte. Zo verheug ik mij, bij elke reis die ik maak, op wat ik allemaal ga zien en meemaken. Het allermooiste daarvan is dat wat je eenmaal gezien hebt ook een beetje van jou wordt. Het is een deel van je ervaring, iets waarvan je weet dat het er is. Zo wordt de wereld waarin je leeft steeds grotere en gevarieerder. Ik ervaar dat als hoopvol en ik word er blij van. Grappig is ook dat, als je iets eenmaal hebt gezien, je het vaker tegenkomt: het feestje van de herkenning. Daarom kan het gebeuren dat je soms heel ver weg moet gaan om iets te zien dat al voor je neus lag.

Even in een andere wereld kijken. Alsof je door het spionnetje in de voordeur kijkt en zie dat de wereld helemaal anders is dan dat je tot nu toe aannam. Alsof je elke keer weer iets anders kan aan te treffen. Heerlijk vind ik het om die voordeur open te doen en naar buiten te stappen. Om midden in die nieuwe onbekende wereld te gaan staan. Een open wereld met veel variatie, veel betekenissen, veel kleur en veel mogelijkheden.

Zie het als een plattegrond waarop ieder een eigen route kan uitstippen. Dankzij al die kijkjes in den vreemde zijn heel veel routes mogelijk.

Donderdag 30 april 2009

Om half zeven gaat de wekker. Aan ons 108 centimeter hoge aanrecht maak ik mijn brood klaar voor vandaag. Bolletjes met kaas en grillworst. Om 07.15 uur staat Fried Matton voor de deur. Hij fietst de eerste dag mee. Bij de fietsenwinkel heeft hij een fiets geleend. Achterop heeft hij twee enorme grijze plastic vuilniszakken. Eén met een slaapzak. In de andere zit een kussen. Voordat we vertrekken drinken we nog een flinke kom thee. Om half acht is het zover. Nog even zoenen met Petra en we kunnen vertrekken. Buiten staan onze burens van nummer 8, Peter en Anke, al te wachten om ons uit te zwaaien. Het is ongeveer 15 graden en droog. Zwaaiend en achteromkijkend rijden we de Korenmolen uit. Op naar daar waar de zon opkomt. Bij Hagestein gaan we de Lekdijk op en rijden we stroomopwaarts. Waaien doet het niet echt hard, maar de wind die er staat hebben we wel vol op de kop. Everdingen, Culemborg, Beusichem zijn nog in diepe rust als we er door heen fietsen. Eigenlijk heel vreemd, want het is vandaag Koninginnedag en wordt de 100ste geboortedag van Koningin Juliana gevierd. De vaderlandse driekleur is ver te zoeken.

Vlak voor het Gelderse Rijswijk kruist het Amsterdam-Rijnkanaal de rivier de Lek, die vanaf hier geen Lek meer is. Nu fietsen we langs de wereldberoemde Rijn. Wij laten de rivier links liggen en rijden via de Provincialeweg langs Maurik, Ingen en Lienden naar Kesteren. Onderweg ontwaren we amper vlaggen. Mensen zijn er ook bijna niet op straat. Vreemd. Degenen die we tegen komen, groeten we –om alvast een beetje te wennen aan mijn eindbestemming- in het Duits. Guten Morgen, Guten Tag en Tschuß. De meeste mensen kijken ons vaag aan. Toch zijn er een paar die ons in het Duits terug groeten.

Fried smacht naar een kopje koffie. Helaas voor hem hebben we nog geen openbare gelegenheid getroffen waar we iets kunnen drinken. Ook in Kesteren is niets open. Daarom pauzeren we maar op een bankje in het park. Bij een vijver. Tweeënveertig kilometer staat er al op de teller. We eten een broodje, drinken wat en genieten van de zon. Het is en blijft stil. Welgeteld drie inwoners van Kesteren lopen ons vreemd aankijkend voorbij. Ook hen groeten we maar in het Duits. Vreemd moet het niet zijn, want ik heb een tulp in de Duitse driekleur aan mijn bagagedrager gebonden. Na twintig minuten gaan we weer verder. Het begint iets drukker op de weg te worden. Tussen Opheusden en Heteren komen we twee kinderen op versierde fietsen tegen. Hé, zouden ze hier dan toch ook Koninginnedag vieren?

Voorbij Driel blijkt dat Vianen helemaal niet zover van Arnhem af ligt. Een groot blauw bord geeft de gemeentegrens aan. Toch is het hiervandaan nog een heel eind naar het centrum. We blijven heerlijk over de dijk langs de Rijn fietsen. Het rivierenlandschap is toch wel een van de mooiste landschappen in Nederland. Aan de oostkant van Arnhem steken we de Rijn over en al snel daarna de IJssel

Fried smacht nog steeds naar een kop koffie. Hij begint bijna te hallucineren van het cafeïnetekort. En er is nog steeds niks open.

Het is niet ver meer naar Giesbeek, onze eerste geplande stop. Dat houdt hem op de been. En dan, ongeveer vijf kilometer voor Giesbeek ontdekt Fried een terrasje in Lathum. Met tegenzin rijdt hij door. De wind is toegenomen en we hebben hem nog steeds vol op de kop.

Na vierentachtig kilometer (vier uur en zevenendertig minuten) komen we bekaft aan in de Kerkstraat van Giesbeek. We stappen af bij nummer 94. Hier hebben we bij Gwen Ververs en Peter Soethof een lange pauze gepland. Gwen en Peter zijn hier druk bezig de oude smederij annex fietsenwinkel te verbouwen tot een prachtige woning.

Total loss en bezweet ga ik achter het huis in de zon zitten. Fried zweet amper. Zou dat een ontweningsverschijnsel zijn? Gelukkig heeft Peter een droog shirt voor mij. Fried krijgt weinig tijd om bij te komen. Hij krijgt na de koffie van Gwen en Peter een rondleiding door het huis. Als we weer iets zijn bijgekomen, worden we verwend door Peter's ouders Ria en Gerard met een heerlijke lunch.

Om half drie stappen we uitgerust met een volle maag op de fiets. Het is nog te vroeg om te stoppen. Het gaat gelukkig weer iets beter met fietsen. Angerlo, Dieren, Laag- en Hoog-Keppel en Hummelo. Het is heerlijk fietsen in de Achterhoek. Aan een bejaard echtpaar vragen we de weg naar Zelhem. Zij blijken ook veel te fietsen en voordat we er erg in hebben, staan we een kwartier te kletsen. Opeens zegt de man tegen zijn vrouw die met Fried staat te praten: 'Heb je al verkering of ga je weer met mij mee?' Lachend nemen we afscheid.

Het is heerlijk weer geworden. Zon met een beetje wind. Na negen kilometer komen we aan in Zelhem. We fietsen door naar het centrum. Bij Eetcafé De Groes zit het terras vol. We besluiten ook maar een pilsje te nemen. Binnen vraag ik aan de ober of er misschien een hotel of pension in de buurt is waar we kunnen overnachten. Hoe is het mogelijk, in heel Zelhem, toch een toeristenplaats van jewelste, is er geen mogelijkheid om te overnachten. Maar de man achter de bar weet wel iets anders. Hij gaat even voor mij een paar telefoontjes plegen. Het is bijna gelijk raak. Gastenverblijf Eenink. Een Bed & Breakfast-adres net buiten het dorp. We moeten wel anderhalve kilometer terugfietsen. Als we ons biertje op hebben fietsen we terug.

Bij Gastenverblijf Eenink worden we hartelijk ontvangen door de vrouw des huizes. Met thee en koekjes. De kamer is prima. Voor € 75 hebben we de komende nacht een bed, inclusief ontbijt. En ieder een eigen bed. Onze fietsen zetten we in de halfopen schuur en onze spullen sjouwen we naar onze kamer. Als alles binnen staat, gaan we in de tuin heerlijk van de zon genieten. Natuurlijk met een heerlijk koel flesje bier.

Rond half zeven beginnen we honger te krijgen en fietsen we weer terug naar het centrum van Zelhem. Bij Ali Baba's Magra eten we een pizza. Fried kiest voor een Lizzy-pizza (met tomaat, kaas, Parmezaanse kaas, uien, champignons, ananas en kipfilet) en ik voor een pizza Hawaïi. We eten de pizza buiten op het terras. Plotseling beginnen hoog boven ons grote donkere wolken samen te pakken. Gelukkig hebben we bijna onze pizza achter onze kiezen. Na het afrekenen fietsen we op ons gemak terug.

In de centrale ruimte zetten we een pot thee en koffie. Terwijl ik mijn dagboek bijwerk, kijkt Fried naar de TV. Het nieuws op de televisie wordt beheerst door de aanslag met een zwarte auto op de Koninklijke familie in Apeldoorn tijdens de jaarlijkse Koninginnedagviering. Een 'gestoorde' inwoner uit Huissen rijdt in op het wachtende publiek en de bus met de Koningin en haar gezin. Gevolg: onbekend aantal doden en een groot aantal (zwaar)gewonden.

Om 22.00 uur ga ik tussen de lakens. Zodra ik lig ben ik vertrokken. Fried ligt nog enige tijd wakker en geniet van een knallend onweer.

Vianen – Zelhem

<i>Dagafstand</i>	<i>117,62 km</i>
<i>Tijd</i>	<i>6 uur, 34 minuten, 54 seconden</i>
<i>Gemiddelde snelheid</i>	<i>17,87 km/per uur</i>
<i>Totaal gereden</i>	<i>117 km</i>

Vrijdag 1 mei 2009

Om 7.35 uur worden we gewekt door het mobieltje van Fried. Welgeteld één minuut later gaat mijn mobieltje. Ik duik snel onder de douche. Fried heeft slecht geslapen. Hij geeft de koffie de schuld dat hij uren wakker heeft gelegen. Ook heeft hij last van de Ziekte van Le Mans, de 24-uursrace. Waarschijnlijk teveel olijfolie op zijn pizza gehad. Hij heeft de remsporen in zijn onderbroek staan en een schoon exemplaar heeft hij niet meegenomen. Wel een kussen en een slaapzak, maar die heeft hij helemaal niet nodig gehad. Na zijn bezoek aan de douche spoelt hij zijn onderbroek uit. Omdat fietsen met een natte onderbroek niet echt lekker is, trekt hij maar alleen zijn spijkerbroek aan.

Om half acht krijgen we ons ontbijt. Zoals het eruit ziet is het al heerlijk. En dan mogen we het ook nog opeten. Het smaakt verrukkelijk. Vers gebakken brood en broodjes, zelfgemaakte aardbeien- en bessenjam, een warm gekookt eitje en ontbijtkoek. Natuurlijk met koffie, thee en melk.

Het is al acht uur geweest als we op de fiets stappen. Fried heeft zijn natte onderbroek achterop zijn fiets gebonden om te drogen. Ik ben heel nieuwsgierig hoe het fietsen hem vergaat. Samen fietsen we naar de hoofdweg waar we afscheid van elkaar nemen. Fried gaat terug naar het westen. Terug naar Vianen. En ik ga naar het onbekende oosten. Naar daar waar de zon opkomt.

Via Zelhem verder de Achterhoek in. Richting Duitse grens. Binnendoor rij ik naar Mariënvelde. Asphalt kennen zie hier nog niet. De wegen zijn geplaveid met klinkers. Lange bomenlanen dwars door groene weilanden. De bermten zijn een lust voor het oog. In een weiland ligt een dood kalfje. De koe heeft heel beschermend een van haar voorpoten over het levenloze kadaver gelegd.

Bij de eerste boerderij bel ik aan en vraag of zij weten van wie de koeien zijn die in het weiland lopen. Ze blijken bij deze boerderij te horen. De boer gaat er gelijk naar toe. Ik fiets verder.

Na ongeveer twintig kilometer kom ik in vestingstad Groenlo. Rond het centrum ligt een stervormige gracht. Het is er stil. Alleen bij de bakker is het druk in de winkel. Bij het uitrijden van de binnenstad wordt de Duitse grens al aangegeven. Ver kan het niet meer zijn.

Bij Zwillbrock steek ik de grens over. Het stelt niet echt veel voor. Een paar verlaten -met graffiti volgespoten- betonnen gebouwen staan aan de rechterkant

van de weg. De ramen dichtgespijkerd met steigerplanken. Aan de linkerkant staat een roestvrijstalen kunstwerk. Geen idee wat het voor moet stellen.

De eerste Duitse stad is Vreden. Ik fiets dwars door de binnenstad. Op de Dag van de Arbeid is ook hier alles nog in diepe rust. Ook de volgende plaatsen Wüllen en Ahaus lijken wel uitgestorven. In Ahaus ben ik na de oude binnenstad al snel het spoor bijster. Net als overal is het prima te doen om naar het centrum te rijden. Dan is het gewoon richting toren fietsen. Maar eruit, dat is overal het probleem. Een aardige Duitser wijst mij de weg om de stad uit te komen. Natuurlijk wil hij weten waar ik vandaan komen waar ik naar toe ga. Hij fiets zelf ook veel. Met zijn gezin en alleen in Duitsland. Met zijn vrouw op afstand durft hij wel te zeggen dat hij ook eens een lange tocht zou willen maken. Alleen. Als zijn vrouw eraan komt verandert hij snel van onderwerp en wijst mij de weg. Voor de lokaalbekenden: via de Schöppinger Straße verlaat ik Ahaus.

Bij Ammeln is opeens het fietspad weg. Geen probleem. Ik vervolg gewoon mijn weg over de L570 naar het oosten. Bij een van de huizen langs de weg bel ik aan en vraag of zij misschien water voor mij hebben. Ik mag mijn bidons afgeven en even later krijg ik ze gevuld weer terug. En niet met gewoon leidingwater. Nee, met heerlijk koud mineraalwater.

Een paar kilometer verderop kom ik bij de Sint Antonius-Pestkapel van Gemen. Een kleine kapel uit de 17e eeuw. De vakwerkconstructie is gebouwd op een zandstenen fundament. Voor de opvulling van de vakken zijn baksteen gebruikt. De kapel heeft een rieten schilddak. In 1650 zijn ze begonnen met de bouw van de kapel. Dat was tijdens de pestperiode in de Dertigjarige Oorlog. De bewoners van het buurtschap Gemen beloofden tijdens de pestziekte een kapel voor de heilige Antonius te bouwen wanneer aan het sterven in de buurtschap een einde zou komen. Sinds die tijd draagt het ook de naam pestkapel.

Een van de verhalen uit die tijd gaat over de knecht van de dorpsburgemeester die elke dag met een kar vol pestlijken naar de begraafplaats moest lopen. Op één dag viel een dode van de kar en gleeed de sloot in. Hij had echter geen zin om de lijk weer op de kar te gooien en riep op Platduits: „Bliw män liggen beß muorn froh, dann sack di wall metnämm'n!“ (Blijf maar lekker liggen tot morgenochtend, dan haal ik je wel op!). Jammer van niet, want volgens het verhaal overleed ook de knecht de volgende dag aan de pest.

Verder hield de gelofte in, dat de dag voor de naamdag van de Heilige Antonius als vast- en onthoudingsdag te vieren, en de 17e januari als Pasen te vieren. Daarom zegt men hier zelfs nu nog op die datum 'Vrolijk Pasen' tegen elkaar. Volgens oude documenten in de kerkarchieven in Schöppingen en Heek, vond tot in de vorige eeuw ter ere van de heilige Antonius een processie plaats, waaraan ook alle geestelijken van beide gemeenten deelnamen.

Een aantal jaren geleden is de kapel gerestaureerd. De Antoniuskapel is altijd open. De kapel en de omgeving worden door de burens liefdevol verzorgd. En dat is te zien. Alles ziet er heel verzorgd uit.

Op het bankje voor de kapel zitten een aantal 55+ers flink te borrelen. Als ik mijn fiets tegen het muurtje zet, zie ik dat twee mannen achter de kapel tegen het ruim drie eeuwenoude gebouwtje staan te urineren. Ik roep keihard 'Hé Du!'

Ze schrikken zich te pletter. Eén van de twee pist van schrik over zijn broekspijpen en zijn schoenen. Al scheldend loopt hij terug naar de groep. Even later vertrekken ze in colonne op hun fietsen. In de kapel brand ik twee kaarsjes. Op een van de bankjes die binnen staan rust ik lekker wat uit. Naast het beeld van de heilige Antonius.

Na een half uurtje ga ik weer verder. Je moet hier vooral niet met open mond fietsen. De lucht is vergeven van enorme zwermen kevers, vliegen, torren en muggen rond. Toch is het regelmatig kiezen tussen slikken of uittuffen.

De eerste heuvels worden in de verte zichtbaar. Ze sluipen langzaam dichterbij. Langzaam gaat de weg omhoog. Je voelt het aan je benen. Haverbeck, Haltern am See (en er is werkelijk in de verste verte geen water te vinden) en dan richting Steinfurt. Het wordt hier weer wat vlakker. De open velden maken plaats voor bomen. En al die bomen vormen al snel een bos.

In het bos kom ik steeds meer fietsers tegen. Hele gezinnen, groepen bejaarden, jongeren. Ze hebben allemaal hun fiets opgetuigd met berkentakken. Nieuwsgierig vraag ik aan een enorme Duitser met drie halve literflessen bier op zijn bagagedrager. Hij heeft ze met een simpel touwtje vastgebonden. Het is vandaag 1 mei en dat is in Duitsland een feestdag. En een feestdag moet je vieren. Overal zitten groepjes Duitsers tussen de bomen te picknicken. Dit bos schijnt een groot natuurparkpark te zijn met de naam Steinfurter Bagno.

Dieper in het bos nemen de jongeren de plaats van de gezinnen en bejaarden in. Zij zijn lopend en hebben een soort bolderkar bij zich. Bovenop de met slingers en berkentakken versierde kar staat een accu, een geluidsinstallatie en een enorme geluidsbox. Natuurlijk staat de muziek keihard om alle anderen te overtreffen. Verder is de kar afgeladen met sterke drank. Het is geen doen om gewoon door te fietsen. Bijna alle groepen houden mij staande en bieden mij drank aan en vragen of ik blijf om het volksfeest mee te vieren. Ze willen allemaal weten waar ik vandaan kom en waar ik naar toe ga. Ik sla de meeste drank af. Ik kom niet ver als ik alle drank zou opdrinken. Ik zou vandaag niet ver meer komen als ik elke fles bier die ik krijg aangeboden leegdrink.

Het is prima fietsweer. Ongeveer 22 graden. Jammer dat de wind uit het noordoosten komt. Gelukkig heb je daar in het bos weinig last van.

Bij het VVV van Steinfurt vullen ze mijn bidons. In de ernaast gelegen ijssalon koop ik een heerlijk softijsje. Likkend aan mijn aardbeienijsje vervolg ik mijn weg. Tijdens de Tweede Wereldoorlog is de stad ernstig beschadigd ten gevolge van oorlogshandelingen. Na de oorlog zijn de meeste beschadigde historische gebouwen gerestaureerd. Het gaat nu richting Emsdetten. In het VVV zei men dat het nog ongeveer twintig kilometer is, maar op het eerste bord dat ik tegenkom staat dertien kilometer. Dat gaat lekker snel.

Bij Uhlenbrock kom ik bij een klein vliegveldje. Zweefvliegtuigen worden door kleine vliegtuigjes de lucht in getrokken. Het gaat achter elkaar door. De weg loopt tussen de start- en landingsbaan door. Zo ontstaat er een hele vreemde, maar tegelijkertijd ook grappige situatie. Geen overstekende fietsers, brommers of auto's, maar overstekende vliegtuigen. Ook hier zitten weer hele volksstammen te picknicken.

Ahlintel door en rond drie uur kom ik aan in Emsdetten. Het centrum is afgezet. Er is kermis in de stad. En wat voor een. Alle straten staan vol kermisattracties. Flitsend en herrieschoppend. Met mijn vol bepakte fiets laveer ik lopend door de menigte. Aan een Duitser met een enorm glas bier in zijn hand vraag ik of er hier misschien een overnachtingadres is. Hij wijst naar de overkant van de straat. Maar hij raad mij aan daar niet te gaan logeren. Niet omdat het geen goed hotel is, maar omdat die kermis tot diep in de nacht zoveel lawaai maakt. Hij weet net buiten het centrum nog wel een ander hotel. Samen met zijn vriendin brengt hij mij een stukje op weg.

Een paar straten verder ligt aan een rotonde Altes Gasthaus Düsterbeck. Op de voordeur hangt een bordje 'Gesloßen'. Toch maar aanbellen. En ja hoor, de deur gaat open. Alleen staat er niemand achter de deur. Vanuit een kamertje wordt geroepen dat ik verder moet komen. Achter een grote tafel zit een heel oud vrouwtje. Op de tafel ligt haar stok. Ik moet bij haar aan tafel komen zitten en vertellen wat ik kom doen. Ze weet niet of er een kamer vrij is. Daar gaat ze niet over. Met haar stok geeft ze een klap tegen de muur. Even later komt er een jongere vrouw binnen. Het hotel is eigenlijk gesloten omdat het vandaag een nationale feestdag is. Maar als ik haar negenenveertig euro betaal mag ik blijven slapen. Snel trek ik mijn portemonnee en betaal het gevraagde bedrag. Aan bonnen schrijven doen ze hier niet. De komende nacht zal ik hier wel illegaal verblijven. Ook het restaurant is gesloten. Ik moet dus mijn eten ergens anders zien te krijgen. Dat moet hier in Duitsland geen probleem zijn.

Het is een prima kamer met een groot tweepersoonsbed op de eerste verdieping. Kamernummer 15, met als buurvrouw... dat oude vrouwtje. Als ik mijn tassen van de fiets heb gehaald, kom ik dat oude vrouwtje weer tegen. Ze staat op het punt om ook naar boven te gaan. Ik ben haar net voor. Ze doet er zeker tien minuten over om boven te komen. Overal waar je kijkt liggen stokken. Allemaal op pakhoogte. Ook halverwege de trap. Ze zal ze wel regelmatig laten vallen.

Als al mijn spullen op mijn kamer voor één nacht staan, zet ik mijn fiets in de garage. Naast een enorme drankvoorraad. Komende nacht gaat alles goed op slot want ze vertrouwen al die kermisbezoekers niet. Zeker als ze de nodige drank op hebben. Het is ook overal hetzelfde.

Iedereen in het hotel is geschokt over de aanslag op de Koninklijke familie in Apeldoorn gisteren. Zij weten mij te vertellen dat de dader inmiddels is overleden en dat er zeker vijf dodelijke slachtoffers zijn.

Ze weten er hier in Emsdetten alles van. Op 20 november 2006 kwam Emsdetten in het nieuws toen een achttienjarige ex-scholier een middelbare school binnenviel waar hij een jaar eerder eindexamen had gedaan. Hij verwondde zeven mensen door schoten. Twintig anderen liepen een rookvergiftiging op door de rookbommen van de dader. Nadat de school door de politie was bestormd bleek dat de man inmiddels zelfmoord had gepleegd.

Douchen, een half uurtje slapen en dan loop ik naar de kermis. Het is er beredruk. Natuurlijk even in de kerk een kaarsje branden en dan terug naar het hotel. Het plan was om al wat in mijn dagboek te schrijven, maar op de een of andere manier word ik iets voor zevenen wakker.

Ik krijg van Fried een SMS-berichtje: 'Hi Bertus, alles goed? Om 16.00 uur thuis via Doesburg, Arnhem, Oosterbeek, Wageningen, Rhenen, Amerongen, Wijk bij Duurstede en Culemborg. Met mijn stuur als waslijn en een onderbroek die pas in Wijk bij Duurstede droog was. Gr. Fried'. Die moet wel een hele zere kont hebben overgehouden aan dat fietsen zonder onderbroek.

Van Petra krijg ik een SMS-je dat ze het Scheringa Museum in Spanbroek hebben overvallen en een aantal schilderijen hebben meegenomen. Een van de twee geroofde schilderijen is van de Spaanse surrealist Salvador Dalí (1904-1989). Het andere is van Tamara de Lempicka (1898-1980), een Poolse art deco-kunstenares. Het gaat om Adolescence van Dalí en La Musicienne van De Lempicka. Het werk van De Lempicka uit 1929 was het duurste schilderij dat Dirk Scheringa, de initiatiefnemer van het museum, ooit kocht voor zijn verzameling. Hij troefde zangeres Madonna telefonisch af bij de veiling. Ben ik even weg uit Nederland gebeurt er van alles.

Omdat je hier ook nog Nederlandse televisiezenders kunt ontvangen kan ik naar een van de leukste programma's van de publieke omroep kijken, namelijk 'Man bijt hond'. Als het is afgelopen loop ik weer even naar der Innenstadt om iets te eten. Dat is hier in Duitsland geen probleem. Naast alle eetgelegenheden staan er op de kermis een grote hoeveelheid kramen, karren en standjes die ook allemaal iets te eten aanbieden. Bratwurst, Pizza, Patat frites, Currywurst, gebakken champignons en bloemkoolstronkjes, soep, halvemetersworst, belegde broodjes, ijs, snoep en weet ik veel wat nog niet meer. Ik eet een Bratwurst met een bakje friet. Iets over negenen ben ik terug op mijn kamer. Nog even mijn dagboek bijwerken en dan naar bed. Lig ik net te slapen, barst er een enorm vuurwerk boven het hotel los. Ik had het kunnen weten.

Zelhem – Emsdetten

<i>Dagafstand</i>	<i>104,69 km</i>
<i>Tijd</i>	<i>6 uur, 8 minuten, 4 seconden</i>
<i>Gemiddelde snelheid</i>	<i>17,06 km/per uur</i>
<i>Totaal gereden</i>	<i>222 km</i>

Zaterdag 2 mei 2009

Ik heb geslapen als een blok. Het einde van het vuurwerk heb ik zelfs niet meer meegemaakt. Rond half zes werd ik even wakker door het gelal van een aantal dronken kerels die midden op de rotonde voor het hotel tegen het kunstwerk staan te pissen. Ik doe snel m'n ogen weer dicht. Om half acht stap ik uitgerust uit bed. Douchen en aankleden. Tassen inpakken. Ik kan alleen mijn vaseline nergens vinden. Zonder vaseline op mijn achterwerk fietst het niet echt lekker. Alle tassen keer ik om en ja hoor, natuurlijk in de laatste fietstas.

Het wordt een hele klus om mijn fiets uit de garage te krijgen. Om te beginnen zijn de sleutels zoek. Alles zit potdicht. Ze zoeken zich te pletter. Zonder resultaat. Alleen de sleutel van het kleine deurtje kunnen ze terugvinden. In de garage verplaats ik de halve drankvoorraad om mijn fiets door het kleine deurtje naar buiten te krijgen. Fietstassen erop en ik kan gaan ontbijten.

Het ontbijt bestaat uit een mand met broodjes, een kan jus d'orange, thee, worst, kaas en jam. Lekker. Wat ik niet op kan mag ik meenemen voor onderweg. Ook de twee bekertjes vruchtenyoghurt.

Om kwart over acht zit ik op het zadel. Ik fiets dwars door het verlaten Emsdetten. Het is echt stil op straat. Buiten de stad kom ik al snel weer op het fietspad langs de L560. Sinnigen, Middendorf en Saerbeck. Hier neem ik de Langerischer Damm. Het is heerlijk fietsen. Ik kom maar een paar auto's tegen. Waar zijn toch al die Duitsers?

Via allerlei binnenwegen kom ik in Wahle. Het dorp bestaat uit een twintigtal boerderijen. Op bijna elk erf hebben ze enorme opgetuigde en versierde meibomen neergezet. Natuurlijk met felgekleurde linten.

Voor mij doemen de heuvels van het Teutoburger Wald op. Ongemerkt komen ze toch heel snel dichterbij. Vlak voor Tecklenburg heb ik de eerste echte steile helling. Het lukt niet om helemaal naar boven te fietsen. Het laatste stukje leg ik te voet af. Ik weet niet of ze het met opzet hebben gedaan, maar als ik boven kom staat er een bordje 17%. Ik snap nu waarom ik het laatste stukje moest lopen.

Eenmaal boven gaat het beter. Het gaat wel op en af, maar echte steile stukken kom ik niet meer tegen. Bij een meertje gaat de asfaltweg over in een zandweg. Vol met kuilen en gaten. Het is gelukkig maar een paar honderd meter. Tecklenburg kreeg in 1388 stadsrechten en heeft een schilderachtig middeleeuws centrum met veel vakwerkhuizen.

In de buurt van Loose stuurt een bejaarde mij letterlijk het bos in. Dat is niet zo moeilijk, want er staan hier wel heel erg veel bomen. Zoals altijd vormen een groep bomen een bos. In plaats van op de doorgaande weg te komen, kom ik nu in het dorp. Op het dorpsplein zijn ze druk alle restanten van het feest van gisteren op te ruimen. Natuurlijk vragen ze als ik voorbij fiets waar ik heen ga. Als ik roep dat ik naar Berlijn ga, moet ik stoppen. Ze willen van alles van mij weten en wat ik allemaal in die fietstassen heb zitten. Ze vinden het prachtig. Omdat Berlijn nog zo ver is, wijzen ze mij een kortere route. Althans voor de eerste vijf kilometer. Daarna weten ze het zelf ook niet meer.

Bij een kleine supermarkt doe ik nog even snel wat boodschappen. Twee flesjes Coca Cola en een fles gifblauwe Powerdrink. Ook trek ik één banaan los van een tros. Bij het afrekenen krijg ik van de rondborstige caissière te horen dat het niet de bedoeling is om bananen van trossen te trekken en die mee te nemen naar de kassa. Ze verkopen alleen maar bananen per tros. Ook goed. Ik breng de banaan terug naar het schap en vraag aan de man van de groenteafdeling of hij misschien ook losse bananen heeft. Hij gaat voor mij kijken. Ja, er is er toevallig één. Hij plakt er een prijsje op en ik ga er weer mee naar de kassa. Lachend betaal ik de 38 cent voor de banaan en verlaat ik het pand.

Binnendoor fiets ik naar Hasbergen. Hiervandaan is het simpelweg de borden 'Osnabrück' volgen. Via de Kurt Schumacher Damm en Martini Straße kom ik in het centrum. Heel herkenbaar, want hier ben ik afgelopen december nog met Petra geweest. Ik fiets zelfs langs de tearoom waar we iets hebben gedronken.

Net als toen zitten er binnen ook nu weer oude dametjes met prachtige hoedjes op thee of koffie te drinken. Met een enorm stuk taart.

Bij het verlaten van de stad gaat het weer straf omhoog. Over de Bremer Straße verder het Teutoburger Wald in. Onderweg haal ik een tractor in die op een wel heel vreemde manier een koe vervoert. Achter de tractor bevindt zich een soort aanhangkooi op wielen van twee bij vier meter. Alleen zonder bodem. In de kooi loopt een koe achter de tractor aan. Loopt hij te langzaam loopt dwingt de kar hem wel een stapje harder te lopen. Stoppen is voor de koe geen optie.

Het stijgen en dalen wordt minder. Bij Ostercappeln verdwijnt het fietspad en gaat de weg over in een snelweg. Bij een kruising staat een groot bord dat aangeeft dat er hier niet mag worden gefietst. Dan maar naar rechts. Ik heb geen idee waar die uitkomt. De weg loopt wel een soort evenwijdig aan de snelweg alleen is duidelijk zichtbaar dat hij nooit wordt gebruikt. Hij ligt vol afval en troep. Na een paar honderd meter gaat deze weg over in een landweg. Hier moet ik van mijn fiets. Na een stukje lopen sta ik opeens in een weiland. Dat schiet dus niet op. Ik heb geen zin om terug te gaan. Met fiets en al klauter ik door een -bijna- drooggevalen sloot. Zo kom ik weer op de weg waarop niet gefietst mag worden. Ze kunnen mij wat. Ik ga door.

Een paar kilometer verderop is er gelukkig weer een fietspad. Vreemd. Op een gegeven moment rijdt een Duitse wielrenner mij achterop. In het Engels vraagt hij hoe het gaat, waar ik vandaan kom en waar ik naar toe ga. Bij het horen van Berlijn valt hij bijna van zijn fiets. Oh, dat zou hij ook wel willen. Alleen durft hij het niet aan zijn vrouw te vragen. Hij is bang dat ze mee wil. En daar heeft hij helemaal geen zin in. Na een paar kilometer nemen we weer afscheid van elkaar.

In de struiken langs de slingerweg hebben ze honderden CD's gehangen. Die zilveren schijfjes zijn 's nachts prachtige reflectors voor de langs rijdende automobilisten.

Bij Bohmte gaat het even verkeerd. Ondanks dat ik onderweg heerlijk in een bushokje heb zitten eten, krijg ik toch een soort hongerklop. Bij het plaatselijke tuincentrum eet en drink ik iets aan een tuintafel in de showroom. Gelukkig had ik bij de ALDI extra drinken en eten gekocht. Ik gebruik deze stop gelijk om de nodige zonnebrand te smeren. Mijn hoofd, armen en benen zijn behoorlijk rood. Niet zo verwonderlijk. Het is dik 25 graden met een strakblauwe lucht.

Het asfalt van de Alter Postweg is van sublieme kwaliteit. Mijn banden 'zingen'. De kilometers vliegen voorbij. Bij Espelkamp ga ik op zoek naar een slaapplek. Dat valt hier niet mee. Ondanks dat hier ruim 27.000 mensen wonen zie je niemand op straat. En als ik dan toch nog iemand kan vangen, weten ze niet of er in Espelkamp een hotel is. Toch maar doorvragen. Af en toe kom ik een auto tegen. Als ze niet reageren op mijn verzoek om te stoppen pak ik het anders aan. Ik ga gewoon midden op de weg staan. Na een half uur rondfietsen en vragen weet gelukkig een mevrouw met een rollator een hotel in Espelkamp. Het Mittwald Hotel. Maar waar het is, dat weet ze niet. Fijn, daar schiet ik iets mee op.

Rond half drie heb ik het gevonden. Net als in Emsdetten hangt er een bordje 'Gesloten' (natuurlijk in het Duits) op de voordeur. Toch maar weer aanbellen. Ik

heb de bel nog niet losgelaten of er wordt open gedaan. Alsof ze erachter op mij stonden te wachten. Hartelijk word ik ontvangen. Een eenpersoonskamer hebben ze nog wel vrij mij. Ik kan volgens mij het hele hotel wel afhuren. Zoveel gasten zijn er niet. Qua eten tref ik het weer niet. Ook hier is het restaurant is gesloten. Vandaag is het wel geen nationale feestdag, maar nu heeft de kok een vrije dag. Pech. Aan de andere kant kan ik dat wel begrijpen, want er zijn toch geen hotelgasten.

Een eenpersoonskamer kost € 66. Mijn fiets mag ik voor € 5 in de garage zetten. De afzetters. Het alternatief is buiten tegen een boom. De keuze is niet moeilijk. Dat wordt de garage. Ik koop er niets voor als mijn fiets wordt gestolen. Allereerst breng ik mijn spullen naar de tweede verdieping. Als ik mijn fiets in de garage aan de overkant van de straat heb gezet, voltrekt zich weer het vaste ritueel. Douchen, beetje eten en drinken, wat slapen en verslag maken.

Tegen zessen loop ik naar het centrum. Dat is ongeveer twee minuten lopen. Er zijn zelfs nog winkels open. Het centrum bestaat uit een lange winkelstraat met een park in het midden. Overal zitten groepjes zwervers voorzien van een flinke voorraad drank. De straat en het park zijn bezaaid met kroonkurken en een fortuin aan lege bierflessen.

Bij een supermarkt doe ik de boodschappen. Morgen is het zondag en dan zijn waarschijnlijk alle winkels dicht. De gekochte ei- en tomaatsandwich smaakt niet echt lekker. Toedeledoki, die verdwijnt in de prullenbak. Bij een Grieks restaurant eet ik een pitabroodje. Heerlijk. Het is zoveel dat heel Espelkamp er wel van kan eten. Ik krijg het echt niet allemaal op.

Op mijn gemak loop ik terug naar het hotel. Op een bord staat dat het naar Berlijn nog 330 kilometer is. De kamer is weer prima. Vandaag heb ik nummer 35. De hele verdieping bestaat uit 'Nicht Rauchen'-kamers. De rest van de avond kijk ik een beetje TV en om voor tien gaat het licht uit.

Emsdetten – Espelkamp

<i>Dagafstand</i>	<i>92,68 km</i>
<i>Tijd</i>	<i>4 uur, 49 minuten, 41 seconden</i>
<i>Gemiddelde snelheid</i>	<i>19,19 km/per uur</i>
<i>Totaal gereden</i>	<i>315 km</i>

Zondag 3 mei 2009

Gisterenavond in slaap gevallen met de TV aan. Om half drie word ik wakker van een of andere western. Je weet wel. Zo'n Duitse nagesynchroniseerde film met 'Johnny, wirf die Kanone weg' en 'Hände hoch'. Ik slaap maar snel weer verder. Om kwart voor zeven gaat mijn wekker. Ik heb helemaal geen zin om eruit te gaan. Maar ja, ik heb om half acht het ontbijt afgesproken. Douchen, aankleden en fietsentassen inpakken. Ik haal mijn fiets uit de garage en tuig hem in de hal van het hotel op.

Om half acht is het tijd voor het ontbijt. Ze hebben een compleet buffet voor mij opgesteld. Warme broodjes, worst, kaas, zalm, vruchtendrankjes, schalen met verschillende smaken yoghurt, muesli, rozijnen en vruchtjes. En dat allemaal

voor mij alleen. Te gek voor woorden. Ik geniet er met volle teugen van. Het ei -gekookt, gepocheerd of gebakken- sla ik vriendelijk af. Het moet niet te gek worden.

Voorzien van een flink lunchpakket stap ik even na achten op de fiets en rij ik terug naar de Alter Postweg. Dat wordt weer genieten van dat heerlijke asfalt. Mijn banden 'zingen' vrolijk verder. De kilometers razen onder het zwarte rubber door. Als ik in het eerste uur tien auto's tegen kom zijn het er veel. Voor stoplichten wacht ik niet eens.

Na dertig kilometer kom ik in Petershagen. Een klein plaatsje volgestampt met zware industrie. Petershagen ligt 41 meter boven NN. NN staat voor Normalnull en is het referentiepunt voor hoogtemetingen in Duitsland, Zwitserland en Oostenrijk. Duitsland neemt de zeespiegel van de Noordzee bij Amsterdam als nulpunt van de schaal en heeft het Normalnull gelijkgesteld aan het NAP. Daarentegen heeft Zwitserland de Middellandse Zee bij Marseille als meetpunt. De eenheid heet daar m.ü.M (Meter über (dem) Meer(esspiegel)). In Oostenrijk neemt men ook de Middellandse zeespiegel, maar dan die bij Triëst aan de Adriatische Zee: Meter über Adria (m.ü.A.). Daarmee is er dus een klein onderscheid tussen de drie hoogtematen. Altijd handig om te weten.

Via een hoge brug steek ik de rivier de Weser over. Erg breed is de rivier hier niet. Stromen doet het wel. Aan de overkant is het gedaan met het mooie asfalt. Dat wordt weer werken.

Vorbij Iserheide komen de binnenwegen weer. Het wordt puzzelen om een weg naar het oosten te vinden. Het lijkt wel of ze steeds naar het noorden of zuiden afbuigen. Er zijn ook bijna geen mensen op straat. Bij Klanhorst was waarschijnlijk het asfalt op. Het asfalt is hier vervangen door een soort gravel. En als ik ergens een hekel aan heb is het om met een vol bepakt stalen ros over gravel of grint te fietsen. Tot Wiedensahl is het hobbelen en het juiste spoor zien te vinden tussen alle gaten door. Gelukkig is het droog en blijft dat fijne spul niet aan mijn banden plakken. Zo is in ieder geval de kans op lekrijden ietsje kleiner.

In het dorp heb ik weer even asfalt onder de wielen. Veel stelt Wiedensahl niet voor, maar ... het is wel de geboorteplaats van Wilhelm Busch. Hij leefde van 1832 tot 1908 en was een Duitse dichter en tekenaar. Zijn bekendste creatie zijn de avonturen van Max und Moritz. Zijn geboortehuis is nu het Wilhelm Busch Museum.

Bij het verlaten van het dorp gaat het asfalt al snel over in een zandpad. Ach, wat maakt het uit. Ik ga in ieder geval richting het oosten. Na een paar kilometer door de weilanden te hebben gereden fiets ik het bos in. Het lijkt wel of hier nooit iemand komt. De zandweg is langzamerhand overgegaan in een karrenpad. En dat wordt steeds smaller. En dan is het opeens weg.

Daar sta je dan. Midden in het bos. Met fluitende vogels en voorbij rennende eekhoorns. Aan mijn kompas heb ik hier ook niet echt veel. Ja, ik weet waar het oosten is, maar dat is dan ook alles. Ik fiets maar een stukje terug en neem een afslag. Na een tijdje gebeurt er iets wat je hier zeker niet verwacht. Ik kom twee Duitse fietsers tegen. Je kunt het geloven of niet maar ze zijn verdwaald. Ik doe net alsof ik weet waar ik ben, laat ze mijn kompas zien en stuur ze in de richting

waar ik vandaan ben gekomen. De laatste plaats waar zijn doorheen hebben gefietst is Pollhagen en daar moet ik naar toe. Na een paar kilometer komt gelukkig het asfalt terug.

Pollhagen is echt een gehucht. Hiervandaan is het vijf kilometer naar Sachsenhagen. Het bos gaat over in koolzaadvelden. Ik weet niet wat erger is. De weg kwijt zijn en dwalen in een bos of tussen stinkende koolzaadvelden fietsen. Die stank herinnert mij aan mijn fietstochten naar Santiago de Compostela en Rome. Het geeft wel een impuls om zo hard mogelijk door te fietsen.

Het is ongeveer 16 graden en bewolkt als ik in Sachsenhagen kom. Een lokale inwoner begroet ik met 'Guten Morgen' als ik hem achterop rij. De ernstig in gedachten verzonken man schrikt zich te pletter en stort bijna van zijn fiets. Ik fiets maar snel door. Het hele dorp bestaat bijna uit vakwerkhuisen.

Vorbij Auhagen wordt in de verte een wel heel vreemde puist in het vlakke land zichtbaar. Aan een oudere dame, die in de tuin bezig is, vraag ik wat het is. 'Dass ist Kali Hill in Mesmerode.' zegt zij lachend. Ik moet er maar naar toe fietsen en het informatiebord lezen.

Op naar Mesmerode. De enorme puist komt steeds dichterbij. In 1898 hebben ze hier kalium gevonden Het bedrijf K+S KALI GmbH is toen begonnen met het winnen van kalium, dat gebruikt wordt voor de productie van kunstmest. Na ruim een eeuw graven is er hier een enorme berg ontstaan, die hier gekscherend 'Kalimandscharo' wordt genoemd.

Als een paar foto's heb genomen en het hele informatiebord heb gelezen, ga ik door naar Bokeloh en Wünstorf. Ik denk slim te zijn door op de hoofdweg te blijven fietsen, maar die gaat over in een snelweg. Meestal laat ik mij er niet van weerhouden om een stukje over de snelweg te fietsen, maar hier weet ik niet hoe ver het is. Dan maar terug en een andere route kiezen.

Via het station lukt het om in Luthe te komen. Hier kan ik mijn weg vervolgen. Bij Schloß Ricklingen verdwaal ik vandaag weer eens voor de zoveelste keer. Ik fiets en ik fiets maar. Voor mijn gevoel kilometers om. En dan kom ik het eerste bord met Hannover-Zentrum tegen. Ik ben in de buurt.

Toch blijf ik het spoor bijster en blijf ik dwalen. Vragen heeft hier weinig zin. Het lijkt wel of de mensen hier niet verder komen dan hun eigen straat. Op een gegeven moment wordt duidelijk waar ik ben. Linden-Süd, een voorstad ten zuiden van Hannover. Een wandelend echtpaar wijst mij de weg naar het centrum.

In het centrum van Hannover is het ongeveer 350 dagen van het jaar relatief rustig. Vandaag is het een van die vijftien andere. Ik tref het. Vandaag is er de marathon van Hannover.

Dit jaar rennen er 14.921 hardlopers rond en zijn er ruim 120.000 kijkers. Ik tref het. Wanneer maak je nou zoiets mee. Alles is afgezet. Er is geen doorkomen aan. De Polizei laat mij er niet door met mijn fiets. Dan maar op een andere manier. Via allerlei zijstraatjes en omwegen kom ik bij het parcours. Mensen met

spandoeken en trommels staan enthousiast langs de weg. Reuze gezellig, maar ik wil door. Het is een grote stroom hardlopers. Daar kom ik met mijn fiets nooit door. Het moet toch ergens rustiger worden.

Bij een verzorgingspost grijp ik mijn kans. Voor de kraampjes stroopt het op omdat de lopers iets te drinken wil pakken. Vlak na de uitgifte ligt de straat bezaaid met lege plastic bekertjes. Hier moet het gaan lukken. Ik ga achter de laatste kraam met mijn fiets onder het afzetlint door en wacht op een gunstig moment met weinig lopers. Dan spring ik op mijn fiets en fiets gewoon een stukje met de stroom mee. Wel diagonaal de straat over zodat ik aan de overkant kom. Ik word zelfs aangemoedigd door het publiek. Zo kom ik toch nog op een makkelijke manier aan de overkant.

De binnenstad van Hannover is volgeplakt met posters 'Hannover Nazi Frei'. Als er geen posters hangen, dan hebben ze het wel overal met spuitbussen op de muren geschreven.

Vlak voor Vahrenheide kom ik weer bij het parcours waar de lopers langskomen die al een groot deel van de marathon erop hebben zitten. Hier is het gelukkig niet meer zo massaal en kan ik gewoon oversteken. Via de Großer Kolonnenweg, Sahlkamp en Sundern Straße kom ik in Bothfeld.

Van die fietspaden hier in Duitsland krijg je echt het heen en weer. Dan ligt er aan beide kanten van de weg een fietspad. Dan weer rechts en dan weer links. Of het is een combinatie met het trottoir. Maar het kan ook zo zijn dat er een bordje 'Frei' hangt. Dan mag je ook gewoon op de rijbaan fietsen. Variatie genoeg dus.

Ik fiets het meest over de rijbaan. Dat rijdt het lekkerst. Het plaveisel van de meeste fietspaden bestaat vaak uit betonnen klinkers. En het maakt niet uit hoe ze liggen: het gewoon rolt niet. Tegels en gravel laat ik sowieso links liggen.

Bij Altwarmbüchen (waar je echt niet wil wonen) begint het te licht te regenen. Het is gelukkig maar even. Ik kom langs een Formule1-hotel waar je voor € 41 kunt overnachten. Tegenover het hotel is een BurgerKing. Dat is wel heel verleidelijk. Ik besluit door te fietsen. Het is nog vroeg en er kunnen nog wel een paar kilometer bij. Großhorst, Kirchhorst (via een stukje onverharde weg achter een industrieterrein langs) en Beinhorn

In Heeßel stop ik bij restaurant Bacchus. Het is een Grieks restaurant met een bordje 'Hotel' boven de ingang. Op de deur hangt een briefje dat je voor het hotel aan de achterzijde van het restaurant moet zijn. Als ik op de bel naast de deur druk, valt hij spontaan van de muur. Dan toch maar via de voordeur. Het restaurant zit verrassend genoeg al voor meer dan de helft vol. Ze zijn druk met het uitserveren van heerlijk ruikende schotels. De man achter de bar vraagt mij even aan een tafeltje plaats te nemen. Even later krijg ik een groot glas Franciscaner Weißbier en een formulier om in te vullen.. Ze hebben in ieder geval een kamer voor mij.

Het is half drie geweest als ik mijn spullen naar kamer 4 op de eerste verdieping breng. Mijn fiets staat achter het restaurant vastgeketend aan een speeltoestel in de Biergarten. Met een flinke ketting. Ik ben nog geen half uur binnen of het

begint het te gieten van de regen. Het komt met bakken naar beneden. Met het gekletter van de regen op het raam val ik al snel in slaap.

Kwart over zes ga ik beneden om te eten. Bacchus-Gyros Pfannchen mit Cassisrahm-Sauce, Creme de Cassis Sauce verfeinert mit Creme Fraiche, frischen Champignons und Krautern serviert mit einen Spezialsalat und Zaziki. Het is een mondvul om het te bestellen, maar je krijgt er ook iets voor. Zo heb ik nog nooit gyros gegeten. Uit een pannetje. Het smaakt heerlijk. Van de eigenaar krijg ik er een enorm glas ouzo bij.

De rest van de avond breng ik door op mijn kamer. Buiten blijft het regenen.

Espekamp - Heeßel

<i>Dagafstand</i>	<i>111,97 km</i>
<i>Tijd</i>	<i>5 uur, 53 minuten, 5 seconden</i>
<i>Gemiddelde snelheid</i>	<i>19,02 km/per uur</i>
<i>Totaal gereden</i>	<i>426 km</i>

Maandag 4 mei 2009

Als ik om kwart voor zeven mijn ogen open doe, hoor ik de regen nog steeds tegen het raam slaan. Daar word ik niet echt vrolijk van. Op mijn gemak werk ik het vaste ochtendritueel af. Mijn fiets zet ik onder het afdak bij de keuken om mijn tassen erop te bevestigen. Het ontbijt wordt geserveerd door Gabi. Het is haar eerste werkdag. Ze weet nog niet precies wat ze allemaal moet doen en wat er allemaal bij het ontbijt hoort. Ik krijg de lekkerste dingen. Broodjes, verschillende soorten kaas, worst, tomaat, ei, jam, jus d'orange, vruchtensap en thee. In enorme hoeveelheden. Na een heerlijk ontbijt vereffen ik mijn schuld (€ 35) voor de overnachting en stap ik op mijn stalen ros.

Het is behoorlijk fris buiten. Veel belangrijker is het dat het droog is. Ik rij dwars door een rustig Burgdorf, waarna ik de 188 op rij. Dat is een hele lange weg. Krausenburg, Uetze en Warmse liggen eraan. Hele stukken moet ik over de rijbaan fietsen omdat er geen fietspad is. Gelukkig houden de automobilisten houden hier rekening met fietsers. Ahnsen en Meinersen zijn rustige dorpjes die voorbij fiets.

In Gifhorn gaat het weer verkeerd en moet ik stoppen. Toch beter op gaan letten qua eten. Als ik bij een filiaal van de ALDI van mijn fiets afstap wordt het zwart voor mijn ogen. Ik laat mijn fiets tegen de gevel vallen en strompel naar binnen. Daar ga ik maar even de inpaktafel liggen. Het zal wel geen gezicht zijn geweest, maar ik knap wel op. Als snel staat er medewerker van de ALDI naast mij met een glaasje water. Als ik iets ben opgeknapt, ga ik snel de winkel rond. Een paar bananen, een halve liter vruchtenyoghurt en twee broodjes reken ik bij de kassa af en ga terug naar mijn inpaktafel. Rustig maar gestaag werk ik alles naar binnen. Dat voelt een stuk beter. Ik ga nog een keer de winkel rond voor de rest van de boodschappen. Buiten staat mijn fiets er gelukkig nog als ik met mijn boodschappen de winkel uitkom.

Het uithangbord van de apotheek naast de ALDI geeft aan dat het maar zeven graden is. Ik heb tot nu toe gewoon in mijn T-shirt rond gereden, maar nu trek ik toch maar mijn windjack aan. Bijgekomen stap ik weer op de fiets.

Osloß, Weijhausen, Warmenau. Met een gevulde maag fiets het toch een stuk beter. Na ongeveer elke vier kilometer kom ik een klein dorpje tegen. Dat is lekker fietsen. Op deze manier blijven de afstanden overzichtelijk en krijg je steeds weer een nieuw doel.

Alles hier in deze streek is 'Asparagus officinalis' of zoals overal hier staat: 'Spargel'. Overal waar je kijkt. Op de akkers. Op borden langs de weg. Op borden bij boerderijen. Er is hier geen enkel restaurant die ze niet op het menu heeft staan. En dan enkel en alleen omdat in een heel ver verleden een groep Belgen uit Brugge wegtrokken en zich hier in de buurt van Berlijn vestigden. Hun nieuwe dorp noemden ze Bruck (van Brugge). Zo is de aspergeteelt in deze streek ontstaan. Inmiddels is Duitsland verzot op is er inmiddels gek op.

Na ongeveer zestig kilometer kom ik in Wolfsburg, de hoofdzetel van Volkswagen. De stad is in 1938 door de nazi's gesticht als woonplaats voor de arbeiders van de autofabriek die hier werd gebouwd. In die fabriek zou de Kraft durch Freude-Wagen worden gemaakt. De stad werd simpelweg Stadt des KdF-Wagens genoemd. Het oorspronkelijke stedenbouwkundige ontwerp voorzag onder meer in een residentie voor Adolf Hitler en een brede boulevard waar Hitler na de overwinning van Duitsland op de rest van Europa de overwinningssparade zou afnemen.

Door het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog werden de meeste plannen niet verwezenlijkt. De KdF-fabriek werd ingeschakeld voor de oorlogsindustrie. In plaats van KdF-Wagens voor de Duitse arbeiders rolden er Kübelwagens en Schwimmwagens van de band. In het reusachtige complex werden ook vliegtuigen en andere militaire uitrusting vervaardigd, voornamelijk door krijgsgevangenen en dwangarbeiders. Bij een bombardement op 11 april 1945 werd driekwart van het complex vernield.

Na de Tweede Wereldoorlog werd de stad op 25 mei 1945 door de Amerikaanse bezettingsautoriteiten omgedoopt tot Wolfsburg, naar het gelijknamige kasteel dat omstreeks 1300 op de oever van de Aller was gesticht. Wolfsburg heeft geen historische gebouwen.

Ik passeer de stad aan de zuidkant. Er zijn hier prachtige fietspaden. Plotseling hoor ik een keiharde knal tijdens het trappen. Dat klinkt niet best. Vol in de remmen en kijken wat er aan de hand is. Ik kan niks vinden. Geen kapotte spaken, mijn stuur zit vast, niets aan mijn frame, ketting is nog heel, trappers draaien normaal rond. Niks te zien of te horen. Edoch, als ik weer aan het fietsen ben hoor ik bij elke omwenteling van mijn trappers een knak. Omdat ik nu even drukker ben met mijn fiets dan met de route, rij ik natuurlijk weer eens verkeerd. In plaats van het oosten rij ik ongemerkt naar het zuiden. En dat is niet de bedoeling. Na een paar kilometer kom ik erachter. Snel draai ik om en fiets richting Danndorf. Het knakken wordt steeds erger. Onderweg vraag ik her en der of er misschien een fietsenmaker in de buurt woont. Niks, naks, nada. In Grafhorst weet een oud in de tuin rommelend vrouwtje dat er in Velpke een Fahrradreparaturwerkstatt is. Tja, dat is weer naar het zuiden. Toch maar erop

af. Na ongeveer vier kilometer heb ik het gevonden. Gesloten. Van twaalf tot drie. Dat is balen, want het is net kwart over twaalf. Er loopt nog wel iemand over het erf met fietsen te zeulen, maar die wil mij niet helpen. Dan maar verder met knak.

Gelukkig heb ik al de hele dag de wind in de rug. Dat bevalt mij wel. Alleen de temperatuur is wat aan de lage kant. Het kwik is iets opgelopen tot ongeveer tien graden.

De volgende plaats is Oebisfelde. Vlak voor het dorp staat aan de linkerkant van de weg een enorm informatiebord. Het bord staat precies op de grens tussen het voormalige Oost en West Duitsland. Een brede kale strook in het landschap is nog steeds zichtbaar. Op het bord staan ook oude foto's van de zwaarbewaakte grens afgebeeld.

Vorbij de voormalige grens worden de fietspaden onmiddellijk beter. Het asfalt rolt goed. Alleen dat geknak bij elke omwenteling begint te irriteren. Na Weddendorf en Niendorf fiets ik bij Bergfriede het Natuurpark Drömling in. Een tweebaansweg met aan beide zijden een prachtig fietspad. Het is hier genieten. De dorpen Frankenfelde, Miesterhorst en Birkhorst hebben een eigen plaatsnaambord, maar veel stelt het allemaal niet voor. Een paar huizen en boerderijen en dan is het weer gedaan. In Mieste en Werzitz hebben ze zelfs een paar winkels.

De weg slingert zich door het bos om de spoorlijn Hannover – Berlijn. Regelmatig steek ik het spoor over. Af en toe schrik je je te pletter als er met hoge snelheid een (ICE-)trein voorbij raast. Het is rustig op de weg. Het nog geen zevenhonderd inwonerstellende dorp Solpke heeft zelfs een Sud- en Nord-afslag.

De eerstvolgende grote plaats is Gardelegen. Hier stop ik. Het is goed geweest voor vandaag. Eerst maar eens een fietsenmaker zoeken. In de winkelstraat wijst een bejaarde man mij de weg naar de fietsenwinkel. Hij legt het zo goed uit dat ik er in één keer naar toe fiets. Of was het zo dichtbij?

De winkel bestaat uit een met golfplaten overdekte binnenplaats. Je kunt zo naar binnen fietsen. Ik word direct geholpen. Wat een service. Na mijn verhaal haal ik alle tassen van de fiets en laat de fietsenmaker een rondje rijden. Het kleine mannetje kan amper bij de trappers komen. Hij snapt ook niet waar dat geknak vandaan komt.

We beginnen met het vastzetten van de trapas. Hij blijft knakken. Dan besluiten we de trappers te vervangen. Waarschijnlijk is er in een van de trappers iets gebroken. Ik kan kiezen uit drie verschillende soorten trappers. Ik kies die van tien euro, omdat die het meest op mijn oude trappers lijken. Als de nieuwe trappers erop zitten, maak ik een nieuw proefrondje. En ja hoor, het geknak is weg. Gelukkig.

Na het afrekenen, krijg ik ook nog twee adressen waar ik hier in Gardelegen voor een redelijke prijs kan overnachten. Het eerste adres is een hotel. Er is nog één kamer vrij. Onder in de kelder zonder daglicht. Daar heb ik geen zin in. Het tweede adres blijkt een pizzeria te zijn. Alleen die is gesloten. Binnen brandt er wel licht. Natuurlijk is er nergens een bel te vinden. Er zit niets anders op dan op

alle deuren en ramen tikken. Net zo lang totdat er iemand naar buiten komt. Ik heb geluk. Er komt een man naar buiten. Hij weet niet of er een kamer vrij is. Hij is de klusjesman. Maar hij belt gelijk 'Der Chef'. Ik mag mijn fiets op het plaatsje zetten en binnen in de verlaten pizzeria op 'Der Chef' wachten. Tien minuten later komt een vrolijke man van een jaar of dertig binnen. Natuurlijk is er een kamer vrij. Zeker voor iemand die op de fiets onderweg is naar Berlijn. Onder het genot van een drankje vertel ik hem mijn avonturen tot nu toe. Intussen vult hij een paar formuliertjes in. Namen en adressen zijn niet belangrijk, dus die laat hij open. Ook hij is diep onder de indruk van wat zich heeft afgespeeld op Koninginnedag in Apeldoorn.

Als onze glazen leeg zijn, brengt hij mij naar een ander gebouw. Een paar straten verder naast de kerk. De stoep is gemaakt van een oude grafsteen. Ze hebben er een klein laagje beton overheen gestort, maar dat is er inmiddels al weer voor negentig procent vanaf gesleten. Je kunt duidelijk lezen wie eronder heeft gelegen. Ik krijg de sleutel van een prachtige kamer op de eerste verdieping met twee joekels van bedden. Samen lopen we terug naar de pizzeria om mijn fiets op te halen.

Als ik al mijn tassen op mijn kamer heb gebracht, breng ik mijn fiets weer naar Pizzeria Napoli. Hier kan ik hem de komende nacht achter slot en grendel laten staan.

Gardelegen is een Hanzestad met een gerestaureerde binnenstad. Overal staan prachtige vakwerkhuizen. Ik slenter wat rond in het autovrije centrum. Plotseling word ik geroepen vanaf de andere kant van de straat. De man die mij zo goed de weg heeft gewezen naar de fietsenmaker wil graag weten of het nog is gelukt met de reparatie. En als we eenmaal aan de praat zijn, wil hij gelijk alles van mij weten. Ik krijg zelfs een kleine rondleiding door het centrum van Gardelegen. De man heeft bijna bij elk huis wel een verhaal. Ook over het huis waarin ik overnacht. Het is de oude pastorie van de Mariakerk.

Ook vertelde hij dat er hier in de oorlog verschrikkelijke dingen zijn gebeurd. Op 13 april 1945 werden op bevel van NSDAP-leider Gerhard Thiele aan de rand van de stad 1016 KZ-gevangenen (KZ = afkorting van het Duitse woord voor concentratiekamp) vermoord. Deze gevangenen werden aan het einde van een dodenmars in een schuur geperst. Het stro werd met benzine overgoten en aangestoken. Bij de eerste poging konden de gevangenen het vuur nog uittrappen, maar de tweede maal werd met machinegeweren op alles geschoten wat zich bewoog. De wachters gooiden handgranaten en signaalraketten in de schuur. 24 uur na de massamoord bereikte het Amerikaanse leger dit oord.

Als we afscheid hebben genomen haal ik bij de supermarkt wat te eten voor vanavond. In de etalage van de plaatselijke makelaar staan voldoende huizen te koop. Voor ongeveer € 120.000 kun je hier een prachtig vrijstaand huis kopen. Keuze genoeg. De een nog mooier dan de andere.

Ik eet op mijn kamer. Brood met lunchmeat. Genieten. Om een beetje op temperatuur te komen heb ik de verwarming maar iets aangezet.

Om 20.00 uur brand ik een waxinelichtje en hou ik twee minuten stilte. Het is tenslotte 4 mei. Uitgerekend vandaag heb ik op mijn kamer een televisie met

satellietontvangst. Dat kan geen toeval zijn. Toeval bestaat niet. Zo kan ik rechtstreeks via BVN (voorheen de Wereldomroep) de Nationale Dodenherdenking op de Dam in Amsterdam live meemaken.

De rest van de avond kijk ik nog wat televisie en werk ik mijn dagboek bij. Redelijk op tijd doe ik het licht uit en schuif ik tussen de lakens.

Heeßel - Gardelegen

<i>Dagafstand</i>	<i>118,91 km</i>
<i>Tijd</i>	<i>5 uur, 45 minuten, 25 seconden</i>
<i>Gemiddelde snelheid</i>	<i>19,95 km/per uur</i>
<i>Totaal gereden</i>	<i>546 km</i>

Dinsdag, 5 mei 2009

Om half zeven word ik wakker van de wekker. Van de nacht heb ik niet echt veel meegemaakt. Het lijkt wel of ik bewusteloos ben geweest. Buiten is het grijs en nat. Auto's rijden met wapperende ruitenwissers door de hoofdstraat van Gardelegen. Waarschijnlijk heeft het al de hele nacht geregend, want er staan overal flinke plassen met water. Ik heb weinig zin om de regen in te gaan. Maar het ziet ernaar uit dat het een regentje is voor de hele dag. Met wind heb ik geen probleem, maar aan regen heb ik een hekel.

Eerst maar eens ontbijten. Ik ben nog niet halverwege de trap of er komt een kort, dik vrouwtje de hal binnen stormen. Ik moet 'sofort mitkommen' naar een klein keukentje. Er zitten al twee mannen te ontbijten. Voor mij staat er al een bord met brood en twee gebakken eieren klaar. Keurig afgedekt met aluminiumfolie om het warm te houden. Verder een mandje met broodjes en een schaal met vleeswaren en kaas.

Als ik aan mijn uitsmijter zonder ham en/of kaas begin vertrekken de twee mannen. Met een lunchpakket onder hun arm. Keurig netjes ingepakt in aluminiumfolie. Ook voor mijn lunchpakket liggen er al velletjes aluminiumfolie klaar. Hier is goed over nagedacht.

Terwijl ik mijn lunch voor vanmiddag klaarmaak, komt er een Duitser bij mij aan tafel zitten. Ook voor hem staat alles al klaar. Hij komt uit Regensburg, werkt in Gardelegen en 'logeert' hier van maandagavond tot en met vrijdagochtend. Hij is vol lof over het korte, dikke vrouwtje. 'Je wordt hier verwend' zegt hij 'thuis in Regensburg klagen ze al dat hij te goed wordt verzorgd en te dik wordt'

Als ik ben uitgegeten en mijn tassen wil gaan halen, vraagt ze aan mij waar mijn auto staat. Als ik vertel dat ik niet met de auto ben maar op de fiets, heft zij haar handen ten hemel en roept 'Du bist verrückt'. Samen lopen we door de regen naar de pizzeria om mijn fiets op te halen. Ze kan er maar niet over uit. Welke gek fietst er nou vanuit Nederland naar Berlijn?

In de hal van het huis tuig ik mijn fiets op. Als ik mijn regenpak aan heb nemen we hartelijk afscheid. Het hemelwater valt royaal naar beneden. Gardelegen is snel verleden tijd. Gelukkig komt het hemelwater niet meer met zulke grote hoeveelheden naar beneden. Dat wil niet zeggen dat het droog is, maar dat het

minder hard regent. Kloster Neuendorf en Javenitz zijn de eerste twee natte dorpen voor vandaag. Voor Uchtspringe verlaat ik de 188. Het is heerlijk rustig qua verkeer.

Borgitz, Staats, Wittenmoor en Windberge. Voorbij Windberge wordt het zelfs een soort van droog. Snel trek ik mijn regenbroek en schoenhoezen uit. Je zweet je gek met een regenpak aan. Het maakt eigenlijk niks uit. Of je word nat van de regen of je wordt nat van het zweten. In Lüderitz raak ik met een vrouw aan de praat. We staan ruime een kwartier te kletsen over van alles en nog wat. Groß Schwarzlosen, Hüselitz en Bellingen flitsen voorbij met de wind in de rug. In een bushalte bij Grobleben eet ik een banaan en een heerlijk belegd broodje.

Daar waar de rivier de Tanger in de Elbe stroomt, ligt Tangermünde. Een stad met torens, een burcht en vakwerkhuisen. Voordat ik de Elbe oversteek moet ik de hele stad door. Het is een echte Oost-Duitse stad. Qua bouwstijl, maar ook qua bestrating. Alleen maar kinderkopjes. Dat fietst voor geen meter. Een vrouw aan wie ik de weg vraagt, zegt mij dat ik aan de overkant van de rivier niet de weg moet vragen aan vrouwen die langs de weg lopen. Als ik op de brug over de Elbe fiets zie ik dat ik ook een pontje had kunnen nemen. Dat is balen, want pontjes zijn altijd leuk.

Het landschap aan de overkant is een beetje saai. Bossen, (stinkende) koolzaadvelden, weilanden, graanvelden en (net ingepote) aardappelvelden wisselen elkaar af. Het is inmiddels al weer begonnen met regenen. En niet zo zuinig ook. Het giet. Die vrouwen kom ik ook niet tegen om de weg te vragen. Waarschijnlijk is het te nat.

Bij het binnenrijden van Rathenow giet het nog steeds. Ik heb voldoende water gezien voor vandaag. Bij het VVV krijg ik een folder met overnachtingsadressen. De vrouw achter de balie stuurt mij naar haar vriendin om te overnachten. Als ik er aan kom blijkt het op een industrieterrein te zijn. Dat is niks. Ik ga in de stromende regen op zoek naar een ander adres. Na wat vragen kom ik bij Hotel Fürstenhof. Vlak bij het station.

Ik ben nog niet afgestapt of er komt een mevrouw met een grote paraplu naar buiten om te vragen of ik een kamer wil. Hij is wel duur; € 53. Aan de andere kant ben ik blij dat ik uit de regen mag. Ik zet al mijn bagage in de hal bij de receptie. Naast de balie zit een blauwe ara op een stok te mompelen. Af en toe krijst hij de hele boel bij elkaar. De vrouw achter de balie wil niet voor de papagaai onder doen en geeft een klap tegen de stok waar hij opzit. Scheldend op die grote blauwe vogel vult ze mijn formulier in. Mijn fiets mag ik een garagebox op de binnenplaats parkeren.

Als ik terug kom bij de receptie liggen mijn tassen al op een karretje. Ik krijg de tiende kamer op de eerste verdieping. Dit is het eerste overnachtingadres met een lift. Allereerst trek ik al die natte kleren uit en hang ze te drogen. Ik zet de verwarming even hoog om op temperatuur te komen.

De kamer staat stampvol met barokke meubelen. Erg handig, want zo kan ik al mijn natte kleren overal op hangen. Over de staande schemerlamp, de fauteuil met enorme 'oren', de met gestoffeerde bureaustoel en de verwarming. Na een uurtje te hebben geslapen werk ik mijn dagboek bij.

Om half vijf loop ik nog even naar het station en het centrum. Het is gelukkig zo goed als droog. Bij de supermarkt haal ik eten voor morgen. In het KulturZentrum bekijk ik de tijdelijke expositie. Die bestaat uit achttien enorme collages.

In Duitsland is brood het traditionele basisvoedsel. Naast alle soorten brood hebben ze hier in deze omgeving een speciaal soort roggebrood: Pumpnickel. (Ingrediënten voor 2 broden: 40 gram gist, 150 ml. warm water, 500 ml. warme melk, 50 gram boter, 75 gram zoute stroop (melasse), 1 ei, 1 kilo roggemeel, 100 gram bloem, 3 eetlepels karwijzaad, 3 theelepels zout. De bereidingswijze is als volgt: Maak van de gist met kleine scheutjes water tegelijk een glad papje. Laat de boter in de melk uitsmelten en roer er de zoute stroop, losgeklopt ei en het gistmengsel door. Voeg 1/3 deel van het roggemeel, de bloem en karwijzaad toe. Klop tot alles goed vermengd is en laat het afgedekt door een vochtige doek 30 minuten rijzen op een warme plaats. Klop nog eens 1/3 roggemeel door het beslag en laat op dezelfde wijze nog eens 30 minuten rijzen. Voeg de rest van het meel en zout toe. Kneed het deeg 10 minuten; het deeg blijft enigszins kleverig. Verdeel het deeg in twee gelijke stukken, vorm er ovaal van en leg deze in ingevette bakvormen. Laat het deeg afgedekt nog ongeveer 40-50 minuten op een warme plaats rijzen. Verwarm de oven voor op 200 graden. Bak de broden 40-60 minuten onder het midden van de oven. Bestrijk de broden tien minuten voor het einde van de baktijd met wat water of melk. Desgewenst kan dan nog wat karwijzaad over de broden gestrooid worden. Snijd de broden, na enige dagen doortrekken in zeer dunne sneetjes. Serveertips: De smaak wordt naar mate het brood ouder is, des te beter; geheel doortrokken van de toegevoegde aromatische ingrediënten. Een verrukkelijk brood om te eten, belegd met oude boerenkaas.

Daarnaast hebben de bakkers hier de rabarber ontdekt. Ze verwerken het overal in. In brood, broodjes en gebak. De nationale drank in Duitsland is uiteraard bier. Iedereen drinkt het.

Ik eet op het grote plein een patatje bij een Take Away Kebab. De frieten worden gebakken door een Algerijn die pas twee jaar in Duitsland woont. Hij is niet de eigenaar. Dat is een Turk. Ze zijn heel nieuwsgierig naar mijn belevenissen en vragen of ik alles wil vertellen. Ze vinden het maar niks als er af en toe een klant komt die iets bestelt. Ze worden in rap tempo geholpen en de tent uitgewerkt, zodat ik weer snel verder kan met mijn verhaal.

Terug op mijn kamer eet ik de laatste restanten van mijn lunch. De man uit Regensburg heeft geen woord te veel gezegd. Het is heerlijk. Op de kamer tegenover de mijne gaat om zeven uur een soort alarm af. Na een kwartier ben ik het zat en geef een paar klappen op de deur. Geen reactie. Er is niemand. Dan maar naar de receptie om te vragen of zij een looper hebben en het alarm uit kunnen zetten. Het lukt. Zo dat is een stuk rustiger. Om tien uur ga ik te bed.

Gardelegen – Rathenow

Dagafstand	80,99 km
Tijd	4 uur, 9 minuten, 16 seconden
Gemiddelde snelheid	19,49 km/per uur
Totaal gereden	626 km

Woensdag, 6 mei 2009

Tjee, wat heb ik slecht geslapen. Het is de hele nacht noodweer geweest. Met donder en bliksem. En heel veel regen. Om zes uur sta ik naast mijn bed. Ik heb er genoeg van. Van dat liggen. Beetje opruimen en inpakken. Alles is gelukkig droog. Om half acht ga ik naar beneden om te ontbijten. Ze hebben er weer werk van gemaakt. Een enorm buffet staat op mij te wachten. Ze hebben zelfs gebakken eieren met spek. En zoals verwacht: Pumpnickel. Het is weer genieten.

Ik maak weer een lunchpakket voor onderweg. Als ik mijn maag vol heb, betaal ik bij de balie de rekening. De krijsende ara hebben ze waarschijnlijk de nek om gedraaid, want zijn stok is leeg. De lift is vandaag in onderhoud dus moet ik alles naar beneden sjouwen. Geen probleem. Ik heb tot nu toe overal lopen sjouwen. Als alles bij de ingang staat, haal ik mijn fiets op uit de garagebox. En zowaar: tijdens het optuigen wordt het droog. Er waaien nog wel dreigende donkere wolken over, maar het is droog.

Vandaag is het niet moeilijk om de stad uit te komen. Via de Stechower Straße laat ik Rathenow achter mij. Het is niet verrassend dat ik via deze straat in Stechow kom. Ik fiets over een heerlijk fietspad door het bos. Onderweg kom ik door Nennhausen, Damme, Liepe, Möthlow, Retzow en Selbelang. Het blijft droog tot Ribbeck. Daar begint het weer te plenzen. Snel mijn regenpak aan. Ik trek gewoon mijn korte broek uit. Het fietst prima met mijn fiets- en regenbroek aan. Berge en Lietzow zie ik door een regengordijn.

Na ongeveer veertig kilometer kom ik in Nauen. Ja hoor, in de stromende regen raak ik weer de weg kwijt. De weg naar Bredow is voor mij wel erg moeilijk te vinden. Ik kom weer terecht in het bos. Langs de weg in het bos kom ik allemaal loslopende schaarsgeklede dames tegen. Wel onder een paraplu. Dit zijn ze waarvoor die mevrouw uit Tangermünde voor waarschuwde. Ik fiets rustig door en groet ze vrolijk. Ze hebben allemaal een eigen caravan een stukje achteraf in het bos staan. En die hebben ze niet om te overnachten.

Ik ga terug richting Nauen en probeer het opnieuw. Via een omleiding en een zandweg kom ik op een fabrieksterrein. Hier helpt een verkleumde vrouw in een houten aspergekraam naast een ARAL-benzinestation mij verder. Het lukt. Na Bredow komt Zeestow. Dit kleine dorpje ligt net ten westen van de buitenste Berliner Ring. Via een ijzeren brug steek ik de snelweg over. Het fietspad op de brug is wel heel erg smal. Het lukt maar net met volle bepakking. Brieselang en Falkenhagen zijn twee satellietsteden van Berlijn. Ik fiets in de stromende regen langs de Falkenhagener See.

Gelukkig heb ik de wind in de rug. Af en toe lijkt het wel te stormen. Regelmatig kom ik afgewaaid takken op de weg tegen. Het lijkt wel of het er steeds meer worden naarmate ik dichterbij Berlijn kom. Af en toe stap ik af om takken van het fietspad te verwijderen en in de berm te gooien.

Om ongeveer kwart voor twaalf is het zover. Een heel klein blauw bordje geeft aan dat ik de stadsgrens passeer en nu Berlijn binnenfiets. Zo klein als dat het

bordje is, zo groot is mijn blijdschap dat ik er ben. Ik ben er. Nu nog naar het centrum. Dat is nog drieëntwintig kilometer fietsen volgens een bord langs de kant van de weg. Wat een drukte en een herrie om weer in de stad te fietsen. Qua verkeer is dat duidelijk zichtbaar en merkbaar. Het wordt steeds drukker. Gelukkig is er een fietspad.

In de stromende regen fiets ik via de Falkenseer Chaussee en Nonnendamm Allee naar de Jacob Kaiserplatz. Hiervandaan is het een fluitje van een cent naar het centrum. Dit is het echte Berlijn. Langs Alt Moabit met zijn gevangenis richting het groene hart van de stad.

Midden in het park staat -net als de Arc de Triomph in Parijs- de Siegessäule midden op een verkeersplein. Rondom dit plein, staat een aantal zeer fraaie, realistische beeldhouwwerken. De zuil heeft niet altijd hier gestaan. Hier in Berlijn blijven ze slepen met monumenten. Deze zuil van de zege (van drie oorlogen maar liefst) is opgericht op het plein voor de Rijksdag in 1873. In 1939 werd ze naar deze geografisch interessantere plek verplaatst. Kijk je oost, kijk je west, je ziet een onafzienbare lange weg met de Siegessäule als niet te missen gloriëteken. De vergulde dame op de top. De godin van de zege: Victoria, door de inwoners van Berlijn liefkozend dan wel smalend, Goudelsje genoemd.

Bij de Siegessäule neem ik niet het fietspad, maar rij ik gewoon over de rotonde. Tussen het voorbij razende verkeer. Moet kunnen. Verderop steek ik op een gegeven moment de langste winkelstraat van Duitsland, de Kurfürstendamm, over en fiets de Lietzenburger Straße in.

Hotels genoeg, alleen allemaal vol. Als ik als een verzopen kat bij de receptie van Hotel Residenz in de Meinekestraße kom, hebben ze gelukkig een kamer vrij. Voor twee nachten. Het is wel dokken. € 79 per nacht. Zonder ontbijt. Wil ik er een ontbijt bij dan kost dat € 16,50. Ik zorg zelf wel voor een ontbijt. Een bakker en de Lidl zijn aan de overkant van de straat. Mijn fiets mag ik in de tuin achter het hotel stallen. Voor alle zekerheid zet ik hem maar wel aan de ketting.

Op mijn kamer zet ik de verwarming hoog en hang ik al mijn natte kleren te drogen. Dan flink lang onder de douche. Even op temperatuur komen. Kwart over twee loop ik naar de Kurfürstendamm. In het hotel heb ik een tweedagenpas voor het openbaar vervoer gekocht. Ik neem de U-Bahn naar Zoologische Garten om over te stappen op de S-Bahn naar Berlin Hauptbahnhof.

Van het station loop ik naar het Hamburger Bahnhof Museum. Op naar een van de mooiste kunstwerken ter wereld. De 'Volkszählung' van Anselm Kiefer. Bij de kassa krijg ik te horen dat ze de hele installatie hebben weggehaald vanwege een tijdelijke expositie. Dat is balen. In de museumwinkel hebben ze het boek over dit werk dat ik graag wil hebben ook niet meer. Dat is dubbel balen. Dan komen ze met een oud exemplaar aanzetten. Waar ze hem vandaan hebben gehaald weet ik niet. Maar voor dit (inkijk)exemplaar ga ik echt geen honderd euro neertellen.

Dan maar terug naar het station. Hier neem ik de S-Bahn richting Alexander Platz. Bij Hackescher Markt ga ik eruit en loop naar de Berliner Dom. De kerk is gebouwd tussen 1894 en 1905. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd de Berliner Dom zwaar beschadigd. De reconstructie begon in 1975 en in 1992 werd

de nieuwe kerk geopend. Ik heb geen zin om vijf euro te betalen om de kerk te bekijken. Ik wil naar binnen om er een kaarsje te branden. Als ik aan een van de bewakers uitleg wat ik wil mag ik gewoon doorlopen.

Op verschillende plaatsen in de Dom is het mogelijk een kaarsje te branden. Ze hebben hier voor een versie kaarsjes gekozen. Plastic kuipjes van ongeveer drie centimeter hoog met daarin een waxinelichtje van nog geen centimeter dik. Zelfs de kerk belazert de kluit. Ach, wat maakt het uit. Ik ben allang blij dat het geen lampjes zijn in de vorm van een kaars die aan gaan als je geld in een gleufje gooit.

Buiten op de galerij voor de Dom ontmoet ik Frank Förster, een student van de Berliner Kunstacademie. Hij is druk bezig de laatste hand te leggen aan een enorm beeld dat voor de ingang van de kerk komt te staan.

Een aantal jaren geleden is besloten het koper (voorzien van een laagje bladgoud) van de koepel te vernieuwen. Om toch nog iets te doen met dit oude materiaal heeft het kerkbestuur van de Dom en de gemeente Berlijn prof. David Evison van de Universität der Künste Berlin gevraagd een project te bedenken. Hij heeft een aantal studenten gevraagd een expositie te organiseren. Diegenen die deelnamen aan de organisatie mochten ook de expositie inrichten met eigen werk.

Het werk van Frank stelt een enorme engel voor. Omdat het nog steeds waait als een gek help ik hem met het vastzetten van het beeld. Andere deelnemers aan de expositie komen regelmatig langs. Zij zijn druk met het inrichten van de expositie in de kelder van de Dom. Ik word uitgenodigd om morgenavond bij de opening aanwezig te zijn. Dat zie ik wel zitten. Voordat ik vertrek, krijg ik een schriftelijke uitnodiging voor morgenavond mee.

Op mijn gemak loop ik naar het DDR-museum aan de kade van de rivier de Spree. Boven op de kademuur hebben ze vier prachtige naakte bronzen mensfiguren geplaatst. In het museum is het vooral veel zelf doen. Je mag, nee je moet, zelf overal aan zitten om het te bekijken. Kasten opentrekken en panelen omdraaien om foto's en spullen te zien en te voelen. Er is een compleet ingerichte kamer met keuken en een Trabant waar je in mag zitten. Groot is het museum niet. Wel vol.

Als ik alles heb gezien loop ik naar het Altes Museum. Ik ben tenslotte niet voor niets op het Museum Insel. Bij binnenkomst wordt al direct duidelijk dat er hier ook iets speciaals aan de hand is. Ze hebben bijna de hele collectie opgeslagen in verband met de komende verhuizing naar een nieuw gebouw. Het lijkt Amsterdam wel. Daar zijn op dit moment ook alle grote musea gesloten of beperkt open.

In het museum is een kleine expositie over de Egyptische koningin Nefertiti. Ach, die heb ik nog nooit gezien, dus toch maar naar binnen. Het is een verrassend interessante tentoonstelling. Natuurlijk is de geschilderde buste van Nefertiti het hoogtepunt van de expositie. Het beeld wordt intensief bewaakt door een man in uniform. Zodra iemand te dicht bij het beeld komt, treedt hij op.

Na het Altes Museum loop ik naar de Hedwig Kathedraal aan de Bebelplatz. Als een teken van religieuze tolerantie van Pruisen gaf Friedrich II toestemming om deze kerk te bouwen. De bouw werd gefinancierd door donaties uit heel Europa. De kerk werd gebouwd van 1747 tot 1773 naar een ontwerp van Wenzeslaus von Knobelsdorff die inspiratie had opgedaan bij het Pantheon in Rome. In de Tweede Wereldoorlog werd ook deze kerk ernstig beschadigd en de herbouw begon in 1952. Dit duurde tot 1963.

Ook het interieur van de kerk is vernieuwd en gemoderniseerd tijdens de herbouw, maar met onder andere een Madonnabeeld uit de 16de eeuw bleef er toch nog iets historisch bewaard.

Bij de ingang van de crypte ligt een enorm kruisbeeld, 'the Thanking Cross'. Dit kruisbeeld reist van kerk naar kerk. Na een bepaalde periode verhuist het kruis weer naar een andere kerk. De pelgrimage van 'the Thanking Cross' is begonnen in 2004. In de stad Lviv, gelegen in de Oekraïne. Vele landen en diverse steden volgden: Zweden, Polen, Frankrijk, Denemarken, Noorwegen, IJsland, Finland en nu Duitsland.

Een groot deel van de route die het kruisbeeld nog moet gaan ligt al vast. Via de Baltische Staten, West en Zuid Europa gaat het kruisbeeld naar Afrika, het Midden en Verre Oosten, Azië, Indonesië, Australië en Oceanië en vervolgens naar Noord- en Zuid Amerika. Om uiteindelijk weer via West Europa terug te keren naar de Oekraïne. Hoe lang dat gaat duren is onbekend.

In de Franzosische Straße neem ik de U-Bahn naar de Friedrich Straße. Hier stap ik over op de S-Bahn. Op het station van de Zoologische Garten eet ik een stuk pizza bij PizzaHut in de stationshal, waarna ik op mijn gemak terug naar het hotel loop. Bij de Lidl koop ik nog een paar halve liters vruchtenyoghurt en twee flessen limonade.

Door als dat lopen heb ik last van mijn knie gekregen. Vreemd. Ik fiets ruim 700 kilometer naar Berlijn en heb nergens last van. Loop ik één middag door de stad krijg ik last van mijn knie.

De rest van de avond breng ik op mijn kamer door. Voetballen (Chelsea – Barcelona) kijken en mijn dagboek bijwerken. Ver voor elf uur lig ik tussen de lakens.

Rathenow – Berlijn

<i>Dagafstand</i>	<i>83,82 km</i>
<i>Tijd</i>	<i>4 uur, 17 minuten, 51 seconden</i>
<i>Gemiddelde snelheid</i>	<i>19,22 km/per uur</i>
<i>Totaal gereden</i>	<i>710 km</i>

Donderdag, 7 mei 2009

Om kwart over acht word ik wakker. Heerlijk geslapen. Rustig douchen en ontbijten. Buiten schijnt de zon. Ik geef mijn kamersleutel af bij de receptie en stap op mijn fiets.

Allereerst fiets ik de route die ik morgenochtend moet rijden naar het Berliner Hauptbahnhof. Over de Kurfürstendamm en dan het park in. Langs de Siegessäule. Er is veel groenwit op straat. Polizei-groenwit. Met grote regelmaat kom ik groenwitte POLIZEI-auto's tegen. Ze rijden rond en staan overal langs de kant van de weg. In het park wordt het station goed aangegeven. Zo is het niet echt moeilijk meer. In het park is de Passer domesticus ruim vertegenwoordigd. Het doet mij goed overal zoveel mussen te zien scharrelen. Ook in de buurt van het station zie je ze overal. Het is ongeveer vijf kilometer fietsen naar het Hauptbahnhof Berlin.

Ik fiets verder langs de Spree richting de Reichstag. In tegenstelling tot het eerste stuk is het hier qua verkeer opvallend rustig. Het groen-wit blijft. Vlak voor de ambtswoning van Bondskanselier Angela Merckel word ik door een agent staande gehouden. Voordat ik er erg in heb staan er vier. Ik word overstelpt met vragen: 'Waar ik vandaan kom?', 'Wat ik hier doe?', 'Waar ik naar toe ga?', 'Hoe ik het voor elkaar heb gekregen om hier met de fiets te komen?'. Ze snappen er niks van. Alles zou hermetisch afgesloten moeten zijn. Ik mag niet verder en moet hier blijven staan. Twee agenten blijven bij mij staan.

Daar sta ik dan. Op een donderdagochtend in Berlijn. Naast mijn fiets, geflankeerd door twee agenten. Van een van de agenten krijg ik te horen dat Avigdor Lieberman, Minister van Buitenlandse Zaken van Israël, bij Frank-Walter Steinmeieren, de Duitse minister van Buitenlandse Zaken, op bezoek komt. De komst van twee politiehelikopters, die boven onze hoofden blijven cirkelen, zijn het teken dat er iets gaat gebeuren. Even later komt er op hoge snelheid een hele colonne politieauto's aan. Met de zwaailichten en sirenes aan. Gevolgd door een hele rij enorme geblindeerde zwarte limousines. Ze stoppen –strak geregisseerd- vlak voor mijn neus. Een van de agenten heeft een klein fototoestelletje meegenomen en maakt zo onopvallend mogelijk foto's. Terwijl ik er als een echte toerist vrolijk op losknip. Als ze naar binnen zijn nemen we afscheid en ga ik weer verder.

Ik fiets door Berlijn op dezelfde manier als in Parijs en Rome. Zelf je eigen ruimte creëren en maling hebben aan al die toeterende auto's. Ik rij door de Ebert Straße. Aan het hekwerk langs de kant van de weg hangen zestien witte kruizen. Ter nagedachtenis aan de vluchtelingen die tijdens de Koude Oorlog getracht hebben de Spree over te steken, maar het niet hebben gered. Even later ben ik bij hét symbool van Berlijn: de Brandenburger Tor. Wie had dat gedacht dat ik ooit hier nog eens zou fietsen. Op het Parizer Platz voor de triomfboog zet een Duitser gestoken in een antiek militair uniform een aantal 'oude' grensstempels in mijn dagboek.

De volgende stop is het Holocaust Monument (echte naam: Denkmal für die ermordeten Juden Europas). Het is een monument ter herdenking van de Jodenvervolging tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het is er stil. Bijna verlaten, want er lopen zelfs geen mensen tussen de enorme grijze betonblokken. Nu is het monument nog grootser en indrukwekkender. Het bestaat uit 2711 betonblokken variërend in hoogte van 20 cm tot 4,5 meter met een tussenruimte van 95 cm. Onder het veld met de blokken is een expositieruimte ingericht. De Amerikaanse architect Peter Eisenman heeft het monument ontworpen. Het veld met de golvende blokken roept volgens hem een gevoel van desoriëntatie en

isolement op en is symbolisch voor de ervaringen van de Joodse bevolking tijdens het nazibewind.

Motto van het monument is een tekst van de Italiaanse schrijver Primo Levi, zelf overlevende van het vernietigingskamp Auschwitz: 'Het is gebeurd, en daarom kan het weer gebeuren. Dat is de kern van wat wij te zeggen hebben.'

De betonblokken zijn bespoten (gecoat) met een speciale chemische laag waardoor graffiti makkelijk is te verwijderen. Producent van de anti-graffitilaag is het farmaceutische bedrijf Degussa, tijdens de Holocaust mede-eigenaar van het bedrijf dat Zyklon B produceerde voor het Derde Rijk. De bouw van het Holocaust-Mahnmal werd door dit oude nieuws even onderbroken, maar na een onderzoek werd besloten dat het bedrijf voldoende afstand had genomen van haar verleden. Het monument werd op 10 mei 2005 ingewijd.

Via de Behrenstraße fiets ik richting de Friedrichstraße. De metrolijn U6 loopt voor een deel onder de Friedrichstraße. De sporen liggen direct onder de rijbanen en de perrons bevinden zich onder de middenberm. Nadeel hiervan is dat metroreizigers altijd een rijbaan moeten oversteken om een metrostation te bereiken. Het is beredruk. Het verkeer komt van alle kanten. In de Niederkirchner Straße staat nog een klein stukje van de Berlijnse Muur. De sporen van meer dan 12 jaar souvenirjagende muurspechten zijn duidelijk te zien. De bewapening steekt er overal uit en de Muur is kaalgeplukt. Om verder verval tegen te gaan, hebben ze er in 2001 een metalen hek voor geplaatst.

Bij het drukke Checkpoint Charlie maak ik even snel een foto. Hier was tijdens de verdeling van Berlijn een controlepost op de grens van de Amerikaanse en Russische sector. Omdat dit de derde doorgang was op de grens tussen West en Oost, werd het Charlie genoemd, naar de derde letter van het spellingsalfabet van de NAVO. Dit was de enige controlepost waar buitenlanders (iedereen behalve West-Berlijners, West-Duitsers en burgers van de landen van de Geallieerde Controleraad) over de weg Oost-Berlijn konden binnentreden. Tijdens de Koude Oorlog werd deze grenspost symbool voor zowel de scheiding, als voor de vrijheid.

Op 22 juni 1990 werd Checkpoint Charlie gesloopt. Daar kregen ze al heel snel spijt van. In 2000 hebben ze een exacte kopie van het wachthuisje op dezelfde plek teruggezet. Helemaal echt is het niet: de jutezakken zijn nu gevuld met beton om de souvenirjagers te ontmoedigen.

Ik kijk even bij de kraampjes die Oostduitse en Russische 'nep'spullen verkopen. Sovjetpetten, mutsen, jasjes, militaire emblemen, munten en meer van dat soort toeristische rommel. Jammer dat er bijna overal in kleine lettertjes 'Made in China' of 'Made in Taiwan' op staat. In het asfalt van de straat hebben ze ook hier met klinkers en keien aangegeven waar de Muur heeft gestaan.

Hiervandaan fiets ik het voormalige Oost Berlijn in. De straten zijn gelijk een stuk breder. Prachtige fietspaden. En veel minder druk. Overal zie je de westerse bouwstijl de kop opsteken. Futuristische gebouwen verschijnen tussen imposante gebouwen en Oostblokflats.

Op een braakliggend stuk is midden in Berlijn een soort hippiedorp ontstaan. De bewoners wonen en leven in vrachtauto's en tenten. Contact leggen is hier in Berlijn geen probleem. Je stapt af en spreekt een bewoner aan en voordat je er erg in hebt zit je aan de thee. Prachtig om te zien hoe ze hier met elkaar leven. Zeker met het weer van vandaag. Zon, blauwe lucht en ruim twintig graden.

Mijn volgende stop is de East Side Gallery. Het is een stuk van de Berlijnse muur dat na de Wende vanaf december 1989 door 118 kunstenaars werd beschilderd. Het stuk ligt tussen Berlin Ostbahnhof en de Oberbaumbrücke in Friedrichshain-Kreuzberg en parallel aan de rivier de Spree. De beschilderingen zijn meestal aangebracht met graffiti, en gaan over politieke zaken na de Wende.

Dit deel van de Muur is het bekendste en langste (1316 meter) nog bestaande deel. Het is dan ook de langste openluchtgalerie ter wereld. Ze zijn druk bezig de muur te restaureren. Op het inmiddels gerestaureerde deel zijn kunstenaars al weer druk bezig de muur van kleurrijke kunstwerken te voorzien.

Vanuit een groot deel van Berlijn is het hoogste gebouw van de stad te zien. De 368 meter hoge Fernsehturm op de Alexander Platz. De toren is gebouwd tussen 1965 en 1969 met hulp van Zweedse ingenieurs. De toren bestaat uit een betonnen mast met daarin twee liftschachten. Bovenop de betonnen mast bevindt zich een bol bedekt met plaatstaal met daarin het uitzichtplatform en een restaurant. Bovenop de bol staat een rood-witte televisieantenne.

Het op 203 meter hoogte gelegen restaurant draait langzaam rond. De Fernsehturm is een populaire attractie voor toeristen. Ook vandaag staat er een lange rij voor de ingang om naar boven te gaan. De lift heeft veertig seconden nodig om boven te komen.

Toen de toren af was, bleek dat -wanneer de zon erop schijnt- rond het middaguur er een groot kruis verschijnt op het plaatstaal. Ze hebben geen idee waar het vandaan komt. Het kruis wordt 'Rache des Papstes' genoemd. Ik kan het kruis niet ontdekken.

Bij de Neptunusfontein ga ik lekker een kwartiertje op een bankje in de zon zitten. Het is reuze gezellig met een aantal Belgische studenten. Natuurlijk fiets ik door het Marx-Engels-Forum-park, met beelden van Karl Marx and Friedrich Engels, schrijvers van het Communistisch Manifest.

Het is duidelijk te merken dat ik weer in het drukke centrum terugkom. Hele volkstammen toeristen kom ik tegen. Handig zijn al die SMART's die hier rondrijden. De SMART (Swatch Mercedes Art) is een kleine auto die plaats biedt aan twee personen. In Berlijn is het toegestaan een SMART dwars te parkeren. Zo passen er twee SMART's op één parkeerplek.

Vervolgens fiets ik één van Berlijns bekendste boulevards Unter den Linden af. Onder de Brandenburger Tor door en dan de Straße des 17. Juni op. Halverwege aan de rechterkant van de weg stop ik bij het Herdenkingsmonument voor de Russische militairen die hier in Berlijn zijn gesneuveld. Twee tanks en twee kanonnen flankeren de ingang. Dit materieel is gebruikt bij de bevrijding van Berlijn in 1945. Een beetje curieus monument is het wel. De Duitsers en de Russen waren immers elkaars vijanden tijdens de Tweede Wereldoorlog. Blijken

die Russen zelf dit monument te hebben gebouwd. Toeristen zie je hier niet. Bij de Siegessäule ga ik linksaf en zo kom ik weer bij het hotel. Alles bij elkaar toch weer ruim vijftientig kilometer gefietst.

Ik eet en drink wat op mijn kamer en werk mijn dagboek bij. Rond drie uur loop ik naar de Kaiser Wilhelm Gedächtniskirche. Althans wat er nog van over is na de bombardementen aan het eind van de Tweede Wereldoorlog. Het is heerlijk om over straat te zwerven en mensen te kijken. Bij Vapiano eet ik een verrukkelijk bordje tagliatelle met roomsaus. Door het raam zie ik hoe een man aan de overkant van de straat vakkundig een auto openbreekt. Binnen een minuut is hij met de buit vertrokken. Er is niemand die reageert.

Om kwart voor zes ga ik richting de Berliner Dom. Toch handig zo'n 48-urenkaart voor het openbaar vervoer. Op een tussenstation stormen vlak voordat de deuren dicht gaan drie kerels binnen die onmiddellijk hun identiteitskaart laten zien. Iedereen moet zijn of haar vervoersbewijs laten zien. Alleen al in onze wagon vangen ze drie reizigers zonder kaartje. Bij het volgende station worden ze overgedragen aan controleurs in uniform.

Op het Berliner Hauptbahnhof kijk ik even waar ik morgenochtend op de trein moet stappen. Om tien voor zeven ben ik terug bij de Berliner Dom. Het beeld van Frank Förster staat gelukkig nog. Met mijn uitnodiging mag ik gewoon doorlopen. Via de crypte waar tientallen sarcofagen staan (het lijkt de crypte van de Sint Pieter in Rome wel) kom ik in de expositieruimte. Ik word hartelijk ontvangen door Frank en een paar andere studenten die ik gisteren heb ontmoet. Ze vinden het prachtig dat ik erbij ben. Natuurlijk wordt ik voorgesteld aan onder andere hun mentor professor David Evison van de Kunstacademie en de voorzitter van het bestuur van de Dom.

De studenten hebben prachtige kunstwerken gemaakt. En allemaal van het koper en het bladgoud van de koepel van de kerk. Eén van de kunstenaars, Zura Berozashvili heeft een levensboom met losse bladeren gemaakt. Tien bladeren verkoopt hij. Ik koop er één voor Petra.

Om 19.00 uur worden we door de voorzitter van de Universität der Künste Berlin uitgenodigd om naar de ruimte te komen waar de expositie zal worden geopend. Na twee speeches is het borrelen en eten. Ik ga nog één keer rond, neem afscheid van Frank en een paar andere kunstenaars en ga op mijn gemak terug naar het hotel.

Rond half negen ben ik weer terug op kamer 324. Beetje televisie kijken ('Mein Führer' van Helge Schneider uit 2006), schrijven en gewoon lekker liggen. Om half elf gaan de luiken dicht.

Berlijn

Dagafstand

25,58 km

Tijd

1 uur, 51 minuten, 7 seconden

Gemiddelde snelheid

13,81 km/per uur

Totaal gereden

735 km

Vrijdag, 8 mei 2009

Om kwart voor zeven verlaat ik mijn bed. Tijdens het scheren vergeet ik de kraan dicht te draaien. De flink stuk van de kamer komt blank te staan. Met handdoeken probeer ik alles maar weer een beetje droog te krijgen. Tegen achten loop ik naar de bakker om broodjes voor vandaag te halen. Terug op mijn kamer pak ik alles in en werk een halve liter vruchtenyoghurt naar binnen. Buiten is het prachtig weer. Blauwe lucht en zon.

Het is net negen uur geweest als ik op mijn fiets zit. Op mijn gemak rij ik de route van gisterenochtend. Althans, ik doe een poging. Al snel fiets ik in een straat waarvan ik zeker weet dat ik hier gisteren niet ben geweest. Uiteindelijk kom ik bij het station, maar vraag mij niet hoe. Geen probleem. Ik heb alle tijd. Mijn trein vertrekt pas over een uur. Op het station ga ik met de lift naar Gleiß 13. In geen enkel land hebben ze een perron met het nummer dertien, behalve in Duitsland. Op het perron ga ik lekker op een bankje zitten. Mensen kijken

Om 10.32 uur komt de trein het station inrijden. De ingang van het speciale fietsencompartiment van de trein stopt vlak voor mij. Het is even knokken om de trein in te komen. Ik blijf niet de enige te zijn die een fiets mee wil nemen de trein in. In het compartiment zijn haken aangebracht waarin je je fiets moet hangen. Ik laat één van mijn grote fietstassen aan de fiets hangen. De rest neem ik mee naar mijn gereserveerde plaats in rijtuig 12. Daar blijkt een dikke Duitser op mijn stoel te zitten. Vriendelijk vraagt hij mij of hij mag blijven zitten. Hij is namelijk aan het overleggen met twee collega's die tegenover hem zitten. Of ik op zijn plaats wil gaan zitten. Geen probleem. Er is trouwens plek zat.

Om 11.16 uur stoppen we in Rathenow. Heb je enig idee hoelang dat fietsen is? Ruim vier uur. De trein doet er drie kwartier over. Dan gaat het hard. 11.35 uur Stendal. De koolzaadvelden schieten voorbij. Je ziet ze wel, alleen ruik je ze nu gelukkig niet. 12.05 uur Wolfsburg, de Volkswagenstad. 12.46 uur Hannover met vijf minuten vertraging. Om 12.59 uur zie ik in de verte de 'vreemde' Kalimijn liggen. 13.16 uur Minden. Bij Porta Westfalia stoppen we plotseling. Deze plaats in de Duitse deelstaat Noord-Rijnland-Westfalen ligt aan de rand van een lange heuvelrug, die juist op deze plek natuurlijk doorbroken is, waardoor ze de poort vormt tussen twee grote vlaktes. Vanuit de trein kan ik op de zuidelijke heuvelrug het Kaiser Wilhelm Denkmal zien staan, dat over de poort en vlaktes uitkijkt. Het is een groot (roodachtig) zandstenen bouwwerk met een beeld van Keizer Wilhelm I van Duitsland.

Mensenlief, ik weet niet wat voor kaas ik vanmorgen heb gekocht voor op brood, maar als ik het gesealde pakje open trek is de hele 1^e klasse in een mum van tijd vergeven van een zeer sterke penetrante lucht. Gelukkig is het nog steeds rustig in dit deel van de trein.

Op 387 kilometer van Berlijn komen we in Osnabrück. Die Duitsers zijn echt gek op hun nationale driekleur. Overal vlaggen ze. Op gebouwen, in parken, bij huizen, bij fabrieken en in tuinen. En niet alleen vandaag. Nee, tijdens de hele fietstocht ben ik overal het zwart, rood en geel tegen gekomen. Naarmate we verder naar het westen rijden wordt de lucht grijzer en gaat het harder waaien.

We zijn in Rheine om 14.25 uur. Bij Bad Bentheim gaat de Duitse locomotief eraf en komt er een Nederlandse locomotief voor. We zijn hier bijna bij de Duits-

Nederlandse grens. Voor zover je nog van grens kunt spreken. Om 14.51 uur ben ik weer terug in Nederland. De trein stopt nog in Hengelo, Almelo, Deventer, en Apeldoorn. Vlak voor Amersfoort gaan de hemelsluizen open. Met bakken komt de regen naar beneden. Uitgerekend in Amersfoort moet ik eruit. Dat is niet echt lekker.

Ik sleep al mijn spullen naar het rijtuig (nummer 8) waar mijn fiets hangt. De meeste fietsen zijn weg. Ik haal mijn fiets van de haak en bevestig alle tassen op de fiets. Zodra de trein stilstaat, gaat de deur open en sta ik weer op Nederlandse bodem. De trein naar Den Haag staat aan de andere kant van het perron. Ik kan zo doorrollen. Gelukkig is het perron verdekt. De overstaptijd bedraagt volgens het spoorboekje twee minuten. Ik heb nog geen twintig seconden nodig.

In de stromende regen vertrekt de trein voor de laatste kilometers naar Utrecht. Een kwartier later rijden we Utrecht Centraal binnen. Met mijn fiets in de lift kom ik in de stationshal en loop ik naar de Jaarbeursuitgang. Omdat er al een invalide in een rolstoel bij de lift staat te wachten, ga ik met mijn vol bepakte fiets via de roltrap naar het Jaarbeursplein.

Via de route die ik dagelijks tussen de Rabobank en de Korenmolen volg, fiets ik naar huis. In Jutphaas moet ik nog wel even schuilen in een bushokje voor een kort stortbuitje. Om 17.40 uur ben ik weer thuis bij mij grootste liefde in Vianen. Voldaan, dankbaar, gelukkig, zonder kleerscheuren en wederom zonder lekke banden. Op naar de volgende fietstocht al heb ik nog geen idee waar die mij naar toe zal leiden.

Berlijn - Vianen

<i>Dagafstand</i>	<i>18,58 km</i>
<i>Tijd</i>	<i>1 uur, 4 minuten, 58 seconden</i>
<i>Gemiddelde snelheid</i>	<i>17,16 km/per uur</i>
<i>Totaal gereden</i>	<i>754 km</i>

Bijlage 1: Route

datum	van	naar	afstand	totaal gereden	tijd	gem. snelheid
30 april	Vianen	Zelhem	117,62 km	117 km	6:34:54 uur	17,87 km/pu
1 mei	Zelhem	Emsdetten	104,69 km	222 km	6:08:04 uur	17,06 km/pu
2 mei	Emsdetten	Espelkamp	92,68 km	315 km	4:49:41 uur	19,19 km/pu
3 mei	Espelkamp	Heeßel	111,97 km	426 km	5:53:05 uur	19,02 km/pu
4 mei	Heeßel	Gardelegen	118,91 km	546 km	5:45:25 uur	19,95 km/pu
5 mei	Gardelegen	Rathenow	80,99 km	626 km	4:09:16 uur	19,49 km/pu
6 mei	Rathenow	Berlijn	83,82 km	710 km	4:17:51 uur	19,22 km/pu
7 mei	Berlijn		25,58 km	735 km	1:51:07 uur	13,81 km/pu
8 mei	Berlijn	Vianen	18,58 km	754 km	1:04:58 uur	17,16 km/pu

